

Forslag til nye eksamensavgifter:

Sjokkpriser for juss-studenter

Studentene ved Det juridiske fakultet kan bli nødt til å betale dyrt for å ta opp eksamen i framtida. Fakultetet foreslår at studenter som ønsker å ta eksamen om igjen må betale privatistgebyr på opp til 10.000 kroner. Side 5

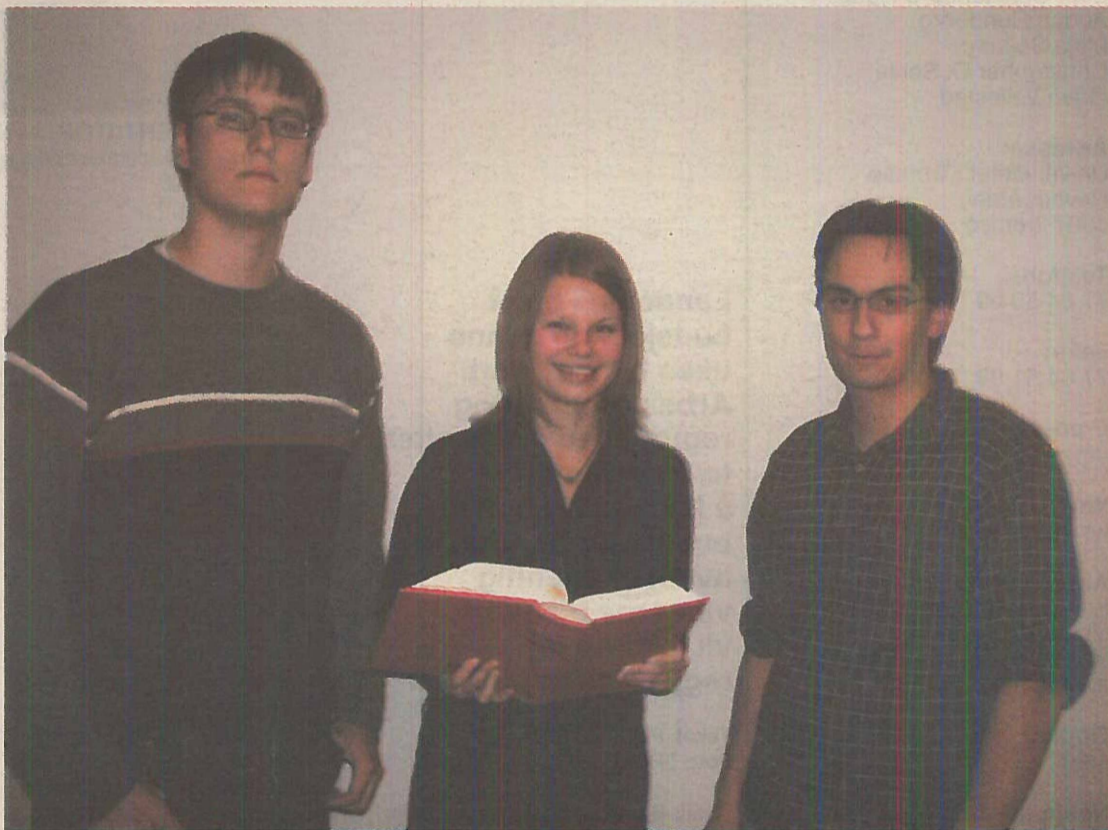

Foto KAI MAGNE MELHUS

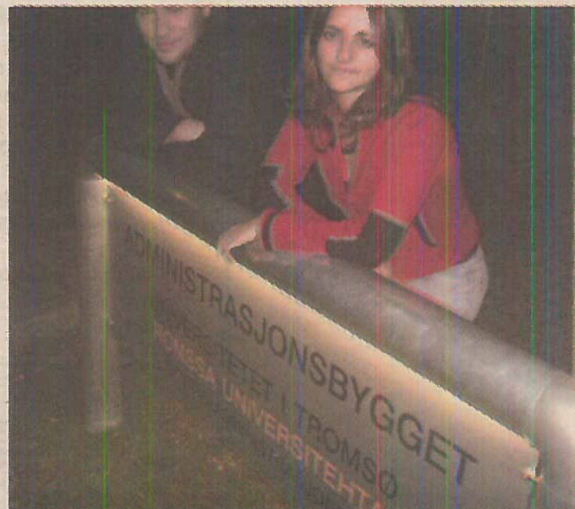
Ønsker Hamsun velkommen

side 7

Starter opp på egen hånd

side 6

Krever skilting på engelsk

side 4

Utopia

Utopia er et organ for studentene i Tromsø. Avisa gis ut med støtte over semesteravgifta.

Ansvarlig redaktør:
Eirik Linaker Berglund

Kulturredaktør:
Eivind Biering-Strand

Desksjef:
Per Josef Kr. Insulán

Fotosjef:
Lisa Halvorsen

IT-ansvarlig:
Marius Flage

Sivilarbeider:
Mikkel Berg

Redaksjonen:
Ingvild Buhaug
Pernille Dehli
Jon Terje Eiterå
Dima Emelianov
Glenn Fagervik
Kjartan Habbestad
Kai Magne Melhus
Thomas Metz
Tone Merethe Moe
Andreas Myrvold
Sian Constance O'Hara
Audun Rundberg
Maja Sojtaric
Christopher O. Sørli
Ørjan Vøllestad

Adresse:
Universitetet i Tromsø
Hovedgården
9037 Tromsø

Telefon:
77 64 59 00

Faks:
77 64 51 99

E-post:
utopia@utopia.no

Vev:
www.utopia.no

Annonsering:
Kontakt Maja Sojtaric for tilbud på telefon 91845151, eller e-post annonse@utopia.no

Opplag:
4.200

Neste deadline:
27. november 2003

Neste utgivelse:
3. desember 2003

Trykk:
Troms avistrykk

ISSN:
0806-9611

– KrF er vinneren

KOMMENTATOR: Aslak Bonde har lang erfaring fra politisk journalistikk, og jobber nå som frittstående analytiker.

Landet må ha et budsjett, og denne uken ble det klart. Arbeiderpartiet og regjeringen klarte etter tøffe forhandlinger å komme fram til et budsjettforlik. Men hvem er egentlig vinnerne og hvorfor vil ikke Ap ha regjeringsmakt?

Tekst PERNILLE DEHLI
Foto POLITISKANALYSE.NO

Aslak Bonde har lang fartstid som journalist og kommentator innen norsk politikk fra blant annet Aftenposten og NRK. Bonde er kjent for å være saklig, troverdig og uavhengig i sine analyser. Han har etablert sitt eget nettsted, politiskanalyse.no, og har fulgt årets budsjettforhandlinger tett. Han er ikke i tvil om hvem som har seiret i dragkampen.

– Hvem kan kalles vinnerne i årets budsjettforhandlinger?

– Kristelig Folkeparti er den soleklare vinneren. Forliket med Arbeiderpartiet var meget viktig

for KrF i og med at den økonomiske politikken nå har blitt en ren sentrumspolitik. KrF er jo i sentrum og Høyre og Ap har fått en sentrumsdreining i sin politikk.

– I det endelige budsjettet ble det flyttet på 5 milliarder kroner av totalt 600 milliarder. Det kan virke som det ikke er så mye. Hva vil det bety for AP senere at de har vært med på å ro budsjettet i havn? Vil det være lettere for dem å få gjennom sin politikk?

– Nei, det tror jeg ikke. Dette forliket har dermed flere negative konsekvenser for Arbeiderpartiet. En av de er at det blir mye vanskeligere for Ap å argumentere imot en høyredominert regjering. Retorikken blir mye vanskeligere. Men samtidig så har jo Ap fått igjennom viktige ting. Skolepolitikken blir mer slik som Ap mener at den skal føres. Alle partiene er enige om at det skal mer penger til skolen, men Ap har lagt føringer for hvor man skal putte inn disse ekstrapengene til skolene.

– Stortinget vedtar et budsjett med en bruk av oljepenger som er hinsides det de selv kunne forestille seg for to og et halvt år siden. Hvorfor?

– Alle partiene i Stortinget, unntatt

Fremskrittspartiet, er enige om at man bare skal bruke av rentene til oljefondet. Det er dette den såkalte handlingsregelen betyr. Selv om dette ikke blir fulgt i årets statsbudsjett så insisterer finansminister Per-Kristian Foss på at handlingsregelen fremdeles gjelder. Slik som situasjonen er i dag så er de jo nødt til å bruke mer penger. Stortinget som helhet er ikke i stand til å foreta kutt, og velferdsstaten koster mye.

– Regjeringen har tapt kampen om skattelettelse. Hva betyr det at regjeringen ikke oppfyller løftene i Sem-erklæringen?

– Jeg tror at vi må vente til 2005 før vi gjør opp status. I Semerklæringen står det en masse ting, og selv om de ikke fikk gjennomslag på akkurat dette punktet, så vil jeg ikke si at det betyr at regjeringen begår noen forbrytelse. Det er jo vanlig at man ikke klarer å oppfylle alle valgloftene.

– Hadde det ikke blitt budsjettforlik med Ap, kunne det fort ha blitt regjeringskrise. Hvorfor vil ikke Ap ha regjeringsmakt nå?

– Allerede da Ap tapte valget i 2001, proklamerte Jagland med en gang at de nå vil gå til venstre. De er i gang med konsolidering på

venstre-sentrums siden, og har nok ingen ønsker om å regjere i dag. Det hadde også blitt på et veldig svakt parlamentarisk grunnlag, så de hadde jo ikke fått gjennomført noen ting.

– Carl I. Hagen sier at høyre er så glad i å være i regjering at de svikter sine egne idealer. Han mener at Sem-erklæringen er død. Er du enig?

– Semerklæringen er ikke død. Det er sant at Høyre gjerne vil sitte i regjering. Alternativet hadde jo vært å sitte i Stortinget, og da hadde de ikke fått gjort noe. De gjorde skole til parole under valgkampen, og gikk på mange måter til valg på kvalitet, ikke penger. Å sitte i regjering ut fra et ønske om å gjøre noe er jo ikke det verste motivet.

– Hvis Arbeiderpartiet tar sikte på en regjering sammen med SV og Senterpartiet i 2005, hvilken betydning vil det ha at Ap har gått inn i et budsjett samarbeid med Høyre?

– Det er først og fremst troen hos Sv og Sp på at Ap er et venstreparti som kan være svekket. Det er mange tvilere både i SV og SP, og dette forliket hjelper nok ikke.

Utopia
for 10 og 25 år siden

10 år siden

Reisemoderasjon, fødselsstøtten og utbetalingene av studielånet blir som før. I tillegg økes stipendandelen til 22 prosent. Det er fortsatt usikkert om du taper stipendet ved forsinkelse i studiet. Dette er resultatet av forhandlinger mellom Ap og KrF om statsbudsjettet, og det vil trolig gå gjennom i Stortinget. Studentaksjonene er kronet med seier.

Henta fra saka *Seiern er vår*, 12. november 1993.

25 år siden

Sosialistisk front vil for vårsemesteret i større grad konsentrere kreftene om arbeid på fag- og instituttnivå. Høstens arbeid har vært mye innretta på å følge opp saker i de parlamentariske organene på Universitetet og i Studentsamskipnaden. Dette er et nødvendig arbeid som ikke kan nedlegges.

Henta fra saka *Sosialistisk Fronts arbeidsprogram for vårsemesteret* –79, 7. november 1978.

Fornemmelse for nord

Synser AUDUN RUNDBERG

Denne teksten handler om øl og sport. Om du ikke liker noen av delene kan du i stedet lese lederen til høyre for denne teksten, eller kommentaren under.

For noen uker siden var jeg på en reportasjetur til Aass bryggeri i Drammen. Drammen har omtrent like mange innbyggere som Tromsø, men langt flere tiggere. Etter å ha blitt overbevist av den hyggelige marketingsjefen om at Aass klarer seg bra selv om ølsalget går ned og rusbrusset går opp, fikk jeg en flaske Solo

i den ene hånda og et grønt kort i den andre. På kortet stod det: "Jeg er innehaver av dette kortet fordi jeg er en god ambassadør for Aass bryggeri." Greit nok. Så kom juleølet.

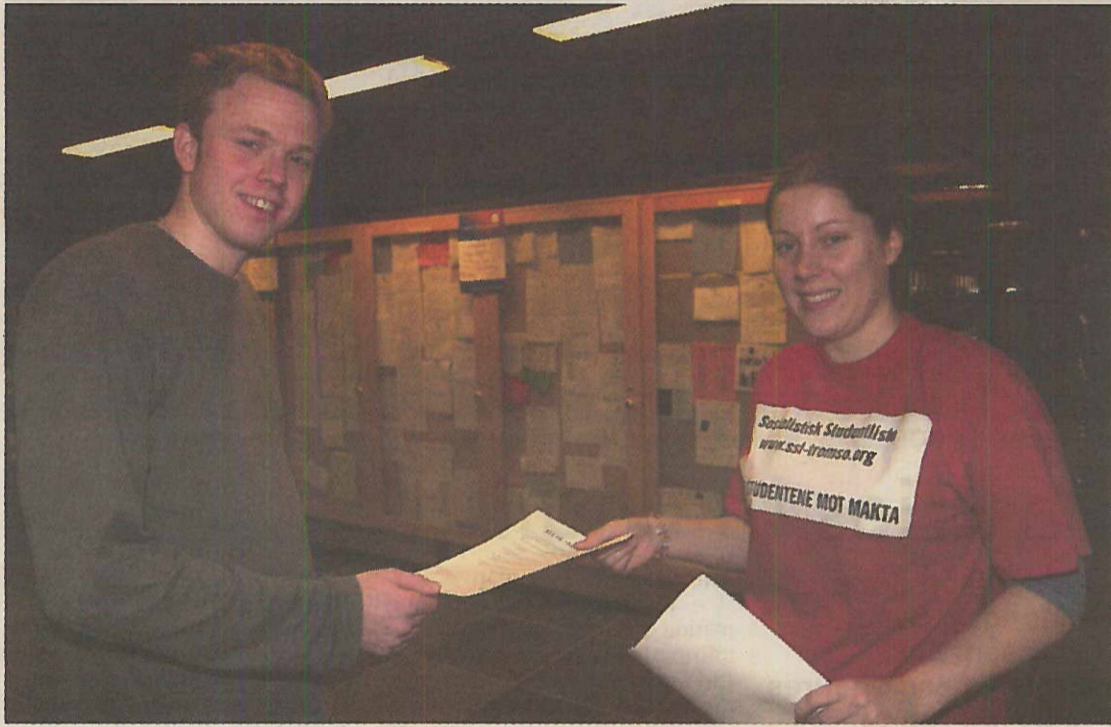
Juleøl er bra. Og årets juleøl fra nord går for å være så bra, at jeg sist lørdag besøkte to utsalg for å få tak i noen flasker. Men utvalget sør for polarsirkelen er ikke alltid så stort som vi som bor her liker å tro. Slukret vandret jeg hjemover, med én flaske produsert i 3015 Drammen nederst i den blå posen.

Og nå cupfinalen. Tilfeldighe-

tene ville det slik at jeg ble blant de 6024 tilskuerne som så Medkila slå Kolbotn 2-1 i finalen for kvinner på Ullevål stadion. Det skulle ikke mer enn syv minutter og litt slepent spill fra Stine Frantzen til, før jeg var en overbevist Medkila-supporter. Og når kampen var over, var jeg ikke rent lite stolt over å være barndomskompis med søskenbarnet til hun på Medkila som ble byttet ut nesten med en gang, når vi senere på kvelden gikk ut på byen.

Og om Tromsø skulle bli tildelt de olympiske leker i 2014? Hvem vet, kanskje jeg flytter hjem.

SSL kapret riktignok over halvparten av stemmene ved dette valget, men få vet at de spilte på medstudentenes uvitenhet.

AKSJON: Tore Holien får utdelt protesten fra SSLs Anja Uglem. Vår kommentator mener valgkampen var uærlig.

Uærlig valgkamp

Kommentar DIMA EMELIANOV

SSL har i en årrekke dominert partilandskapet blant studentene i Tromsø, og har på dette vis fått gjennomført sin politikk langt mer lettvis enn deres opposisjon. Dette viser at veien til makt går gjennom et flertall i forsamlingen, men et lang mer intrikat spørsmål som herved må stilles, er hvor veien til flertallet så ligger? Mange vil påstå at partisammensetningen ved Universitetet gjenspeiler verdier, interesser, og generelle holdninger blant studentene. Det vil ikke jeg.

Kynisk valgkamp

Denne sene høsten har SSL, vinneren av det årlige kappløpet om stemmesedlene, ført en kynisk valgkamp. Uten at et klart flertall, verken blant politikere eller akademikere, tar den overhengende faren om innføring av skolepenger spesielt seriøst, presterer SSL å blåse opp Ryssdal-utvalgets trussel til banale deminsjoner. Deres verbale overfall på Moderat liste, som riktignok var gjensidig, førte til at saken ble brettet utover både skolekorridorer og aviser, henholdsvis som debatt og dekning derav. Ut av bikkjeslagsmålet kom SSL med æren i behold, og ble framstilt som et vern mot statens smutthull for kapitalistiske overgrep.

Nedprioritering av kampsaker

Om studentpolitikken mister sin

handlekraft, ikke utelukkende på grunn av lav deltakelse, men også på grunn av fokus på irrelevante kampsaker, er en annen diskusjon. Men spørsmålet om det overdrevne fokuset på Ryssdal står ved like uansett hvordan man ser på det, og må følgelig besvares.

Hva er så tanken bak å nedprioritere substans og dermed troverdighet i kampen om stemmene – kanskje de mest betydningsfulle byggesteinene? Svaret, i motsetning til partiprogrammene, flyter ikke hvor enn blikket faller. Så la oss grave litt. I løpet av valgkampen har SSL opprettet en stadig problemstilling, ultimatum om du vil, der de sier – riktignok ikke rett ut – "vil dere, som studenter i et land der gratisprinsippet generelt blir tatt for gitt, ta dere bryet å betale for deres utdanning? Uaktuelt? Stem SSL."

Uærlig framstilling

Ved å spille på dette synet om at gratis utdanning er forankret i grunnleggende rettigheter, selv om rettighetene til studenter nå, og trolig i lang tid framover, forblir de samme, skaper SSL en sosialistisk bølge som studentpartiet selv rir på før, under, og etter selve valget. Min mening er at dette er unødig oppstyr, og at SSL gjør dette utelukkende for å spille på ren sosialisme, ettersom denne står sterkt ved det historisk røde universitetet. Utover dette, har det rett og slett vært en uærlig valgkamp av partiet. Hvor mange er det som faktisk har tilstrekkelig

innsyn i den 500-sider lange utredningen til å kunne vurdere om den faktisk skaper et smutthull i loven, og dermed åpner for innføring av studieavgift? Kun dersom forslaget blir vedtatt, vel å merke.

Misbruker tillitten

Ved å framstille utredningen subjektivt for det uvitende flertallet, spiller SSL følgelig på mangel av kunnskap og, ennå vesentligere, svikter dermed tillitten de er blitt gitt av deres velgere. Utover dette er deres anskaffelse av hva Rousseau definerer som "den sosiale kontrakt", nemlig en samfunnsavtale der staten skal trygge liv og eiendom i bytte mot at de tilhørende individene oppgir noe av sin egen suverenitet. Riktignok skjer dette i en betydelig mindre målestokk ettersom studenter kun bidrar med semesteravgift, og de styrende med løftet om å verne om deres interesser. Men Jørn Henriksen og SSL presterer likevel å vike unna idealet da de ved å vektlegge noe ubetydelig kun fordi det appellerer til universitetets røde holdning, kaster skygge over de betydelige sakene. På dette vis får de gjennomslag for deres øvrige punkter som kanskje overhodet ikke er i våre interesser.

Omstridt kommentar

Leder I Utopia nummer tolv trykte vi en kommentar med tittelen *Danseetikette*. I ettertid har vi fått en del reaksjoner i form av leserbrev, muntlige henvendelser og debatt på et av Tromsøs debattfora på nett. Det har blitt hevdet at kommentaren inneholdt meninger og fragmenter som hadde rasistiske undertoner, og noen har følt seg tråkket på og krenket av beskrivelsene som ble fremført.

■ Vi beklager dersom noen har følt seg krenket av artikkelen. Det var aldri, verken fra journalist eller redaktørs side, noen som helst slags intensjon å støte verken utenlandske personer eller andre.

■ Utopia valgte å trykke artikkelen med det i tankene at det beskrev konkrete hendelser basert på faktiske egenopplevde hendelser fra journalistens side. Vi så ikke der og da at språket i enkelte deler av teksten kunne bli satt i en større sammenheng og tolket som en generalisering over alle utenlandske tromsøværingere.

■ Vår hensikt var å skape en debatt om temaet fordommer nordmenn og utlendinger igjennom, men vi innser at teksten kunne vært formulert annerledes for å få en annen, og mer passende, innfallsvinkel til debatten.

■ Samtidig er det viktig for Utopia – på generelt grunnlag – å presisere én ting: Kommentatorspalten i avisa er forbeholdt journalister/medarbeidere i avisa, og gir ikke adgang til utenforstående. Å forveksle spalten med et leserinnlegg blir derfor veldig feil. Spalten skal ses på som en personlig kommentar, og ikke noe annet. Meningene som kommer fram i teksten må på ingen måte forveksles med avisas mening, og gir ikke samtidig uttrykk for noe felles holdning i redaksjonen til omtalte tema, selv om det defineres som redaksjonelt materiale.

■ Hvilke meninger og holdninger vi ønsker å slippe til i avisa vår er en annen sak. Det er redaktørens personlige og fulle ansvar. Redaktøren er absolutt suveren når det gjelder dette, men kan selvsagt kritiseres. Vi understreker samtidig at dette, på generelt grunnlag, ikke er ensbetydende med at redaktørens og kommentatorens meninger er sammenfallende.

■ Nevnte kommentar representerer ikke holdninger Utopia som studentavis ønsker å bli forbundet med, og kunne derfor av den grunn blitt modifisert før trykking, det ser vi i etterkant.

■ En engelsk versjon av nevnte kommentar og denne lederen vil være å finne på våre nettsider i løpet av kort tid. På denne måten gir vi ikke-norskspråklige sjansen til å gjøre opp en egen mening om kommentaren, som jo i første rekke henvender seg til denne gruppen. Det er det mest ryddige, da det også forhindrer spekulasjoner om det faktiske innholdet i teksten.

Forfatter i fokus

Helge Salvesen tar til orde for å få satt opp en byste av en av Hamsuns litterære figurer på UB. Dette mener vi er et godt forslag. Isak er en enkel sak, men hvordan ser egentlig August ut?

Ap sier nei til Ryssdal-utvalget

Troms Arbeiderpartis representantskap mener Ryssdal-utvalgets flertallsinnstilling om å gjøre universiteter og høyskoler om til stiftelser eller foretak, vil være en direkte trussel om lik rett til utdanning, skriver Bladet Tromsø. Med en slik organisering vil utdanningsinstitusjonene ha et økonomisk resultatkrav på seg, som vil føre til at de mest populære studieretningene favoriseres, mener partiet. De ber Stortinget legge innstillingen vekk, og krever fortsatt selvstyre av institusjonene.

Formidlingspris til Bente Træen

Professor Bente Træen ved Institutt for psykologi, Universitetet i Tromsø, har fått Norges forskningsråds Pris for fremragende formidling 2003. Prisen er på 200.000 kroner. Bente Træens forskningsområde er seksualvaner i befolkningen, spesielt blant ungdom. Hun har også arbeidet med rusmiddelforskning. Hun er forfatter og medforfatter av flere bøker beregnet på ungdom, har vært spaltist i aviser og blader og er en ofte brukt kommentator og debattant i mediene.

Translation wanted

Lack of information in English makes campus life difficult, international students say.

Tekst KJARTAN HABBESTAD
Foto KARL FREDRIK SJURSEN

Stemming from 70 different countries, international students at the University of Tromsø make up 10% of the total student body, creating the most diverse campus in Norway. Lack of information in English though, makes their daily life on campus difficult, they say.

Difficult

– The international students frequently face confusion, the president of the International Student Union, Nina Rojina, confirms.

– Browsing food menus, library shelves, and housing contracts printed in Norwegian, comes uneasy to most of the incoming exchange students, she claims.

ISU – the International Student Union – now plans to team up with the Student Council in order to ease the use of campus facilities for foreign students.

– Should accept foreign exchange

– We have already initiated negotiations with the board of dining facilities, the library, and the Association of Students in Tromsø. Hopefully, this will raise awareness among people of the

problems international students face daily, says Jørn Henriksen, the coordinator of international affairs and a Student Council member.

– All the information concerning international students should certainly be available in English. The university should be considered a work place, and the environment should be arranged as such. Primarily, the students ought to concentrate about their studies, and not the challenges that come with mastering a new language, he says.

Jørn Henriksen also points out that English signs throughout the campus, is a vital step towards recognition of the University of Tromsø as an international institution of higher learning – it should accept foreign exchange students as a minority, just as it has accepted the Sami people, he says.

LANGUAGE PROBLEMS: Jørn Henriksen and Nina Rojina want to equip campus with signs in English.

Pastries in English

– Consider it done by Monday, Svein Johansen, the cafeteria head ensures Friday afternoon.

Tekst KJARTAN HABBESTAD

– It should be a simple task, Svein Johansen says on the lack of English menus, but may take a few days to mount. However, he says, you should consider it done by Monday.

The director of Studentsamskipnaden i Tromsø, Vidar Bak-

ken, welcomes the initiative.

– We have most of our information available in English, he affirms, but there is certainly room for improvement. We encourage the ISU to get in touch with us and welcome serious proposals, he states.

– Naturally, making the setting more accessible for those who don't master Norwegian, is one of our main objectives, and with the exception of the library, where we have to follow the university's dual language policy, most campus areas should be made accessible to the foreign students, Bakken concludes.

Helge Salvesen, the library director, affirms that most of the library services, except the signs, are available in English. He further points out that the library personnel are available for service at all times during the opening hours, and encourages the international students to seek assistance if they're having any trouble. Concurrently, he welcomes concrete proposals, stating there's always room for improvement.

– We are open to all suggestions, Salvesen concludes.

Studenter slurver med sortering

I slutten av dette semesteret vil det dale ned en informasjonsbrosjyre i postkassene på studentboligene. Tromsø kommune skal sørge for at studentene lærer seg god søppelmoral.

Tekst SIAN CONSTANCE
O'HARA

Kildesorteringsvanene til Studentsamskipnadens beboere er slettes ikke noe å rope hurra for, synes Tromsø kommune. Nå er de i ferd med å lage en egen informasjonsbrosjyre, spesielt myntet på studenter og deres kildesorteringssystem og vaner.

Ikke verre enn andre

Boligsjef i Studentsamskipnaden i Tromsø, Inger Leivlfsrud forklarer:

– Situasjon i studentboligene er litt spesiell da det er stort gjennomsnitt av folk. Mange har flyttet hjemmefra for første gang og har ikke innarbeidet rutiner på kildesortering fordi mor og far har tatt seg av dette til nå.

– Er kommunen misfornøyd?

– Neida, studenter er ikke fryktelig mye verre enn andre folk, men de har vært i kontakt

med oss for å finne ut hvor skoen trykker, slik at det blir orden i søppelet. Det blir dyrt for kommunen dersom folk slurver, fordi man må sortere det på nytt slik at det kan brukes til gjenvinning, og så videre.

Ingen hjertesak

Jonas Jensen, beboer på Øvre Breivang, bestreber seg på å være en flittig miljøverner med kildesortering, men det er ikke alltid like lett:

– Jeg prøver å ikke svine det til, men jeg glemmer meg litt av og til når jeg deler kjøkken med to andre. Når de er lite nøye, så smitter det. Man kan si at det ikke er min feil, og heller ikke naboenes, men *vår* feil.

– Er kildesortering en hjertesak for deg?

– Eh.. Jeg synes det er viktig, men kanskje ikke det viktigste. Ville visdomsordene *mange elver små gjør en stor* å passe inn her?

Tviler på effekten

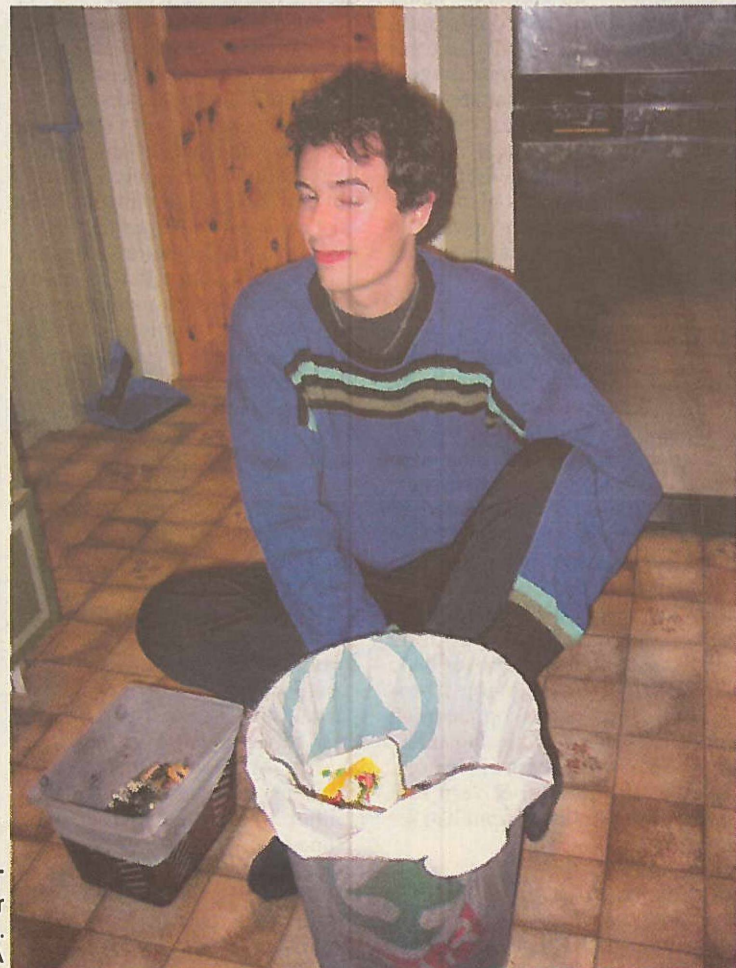
– Hva sier du til at Samskipnaden blir strengere?

– Shit... Jeg kan godt være enig med Samskipnaden bør bli strengere på dette, men det vil neppe få noen praktiske konsekvenser. Må jeg forresten oppgi min adresse i dette intervjuet? Jeg vil ikke ha noe inspeksjoner, takk.

– Tror du kildesortering vil føre til en bedre verden?

– Tja. Jeg hadde vel ikke gjort det hvis det ikke gjorde det i og med at jeg ikke frykter noe autoritet i denne forbindelse og heller ikke får flere kvinnfolk på kildesortering, men et *mye* bedre sted? Neppe.

ET SAMVITTIGHETSLØST MILJØSVIN: Jonas Jensen lover kanskje å forbedre seg.
Foto SIAN CONSTANCE O'HARA

Mindre studielån til kvinner

Kvinnelige studenter tar gjennomsnittlig opp 5.000 kroner mindre i årlig studielån enn sine mannlige medstudenter, viser tall fra Lånekassen. Også kvinner som studerer i utlandet tar opp mindre studielån enn menn, skriver Universitas. – Grunnen må være at kvinner av natur er mer forsiktede og trygghetsorienterte enn menn, sier Ellen Dokk Holm, forbrukerøkonom i Postbanken og ansvarlig for den nylig gjennomførte undersøkelsen «Studenter og personlig økonomi» til avisen.

Færre ledige ingeniører

Arbeidsledighetspila for ingeniører har flatet ut. Tendensen peker mot bedre tider og færre arbeidsledige ingeniører, melder Teknisk Ukeblad. Markedet for akademisk arbeidskraft - herunder ingeniører - preges av stabilisering, viser tall fra NIF og NITO. Ett tusen medlemmer er ledige, i de to organisasjonene til sammen. Ledigheten øker ikke lenger, men synker foreløpig heller ikke. Den økte frem til sommeren, det er både NIF og NITO enige om, men etter det ser den ut til å legge seg flatt.

Svindyrt å forbedre karakterene

Studentene ved Det juridiske fakultet kan i fremtiden måtte betale dyre privatistgebyrer for å forbedre karakterene. Nå varslers de kamp.

Tekst KAI MAGNE MELHUS

Er jusstudenter som tar opp igjen eksamen for å forbedre karakterene privatister eller vanlige studenter? Det er spørsmålet fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet må ta stilling til i løpet av kort tid. Resultatet kan få konsekvenser for mange av jusstudentene fordi privatister må betale dyre privatistgebyrer.

Fakultetsdirektør, Olaug Husabø, sier at ingenting er avgjort, men påpeker at fakultetet i dag taper 150-200.000 kroner på studenter som tar opp igjen eksamen.

– Det er et litt spesielt problem for Det juridiske fakultet fordi vi har så mange som tar eksamen på nytt. Dessuten er vi så vidt jeg vet alene om å ta privatistgebyrer, sier Olaug Husabø.

18. desember skal saken opp i Fakultetsstyret. Hun lover informasjon i god tid til alle som skal ta eksamen til våren.

Studentene reagerer

Juridisk studentutvalg (JSU)

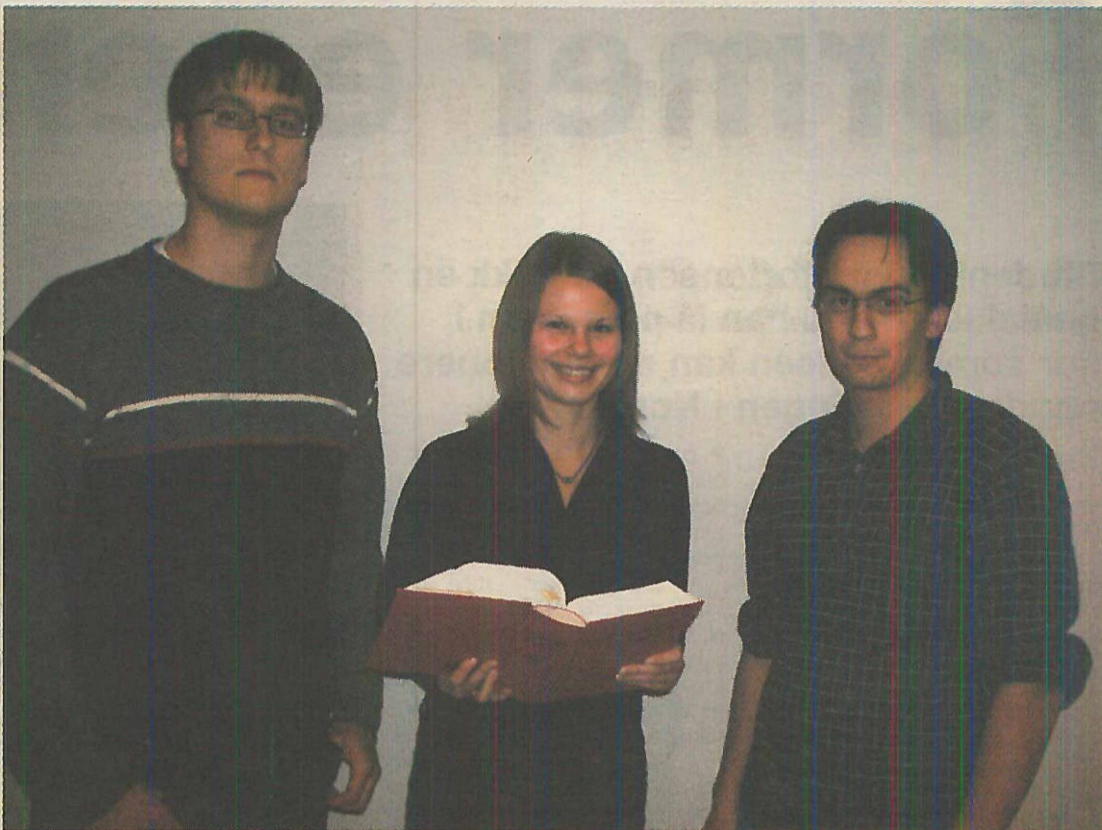
varsler at de kommer til å sende et brev til fakultetet der de redegjør for hvordan de ser på saken.

– Mange studenter, spesielt de på første og andre avdeling, har reagert negativt. Det er problematisk hvis bare de med rike familier skal få muligheten til å ta eksamen på nytt, sier Anett Beatrix Osnes, styremedlem i JSU. Hun tror at en av konsekvensene kan bli at mange vil stryke med vilje.

– Det vil ikke lønne seg å stå til eksamen hvis man får en dårlig karakter. Vi skal jo konkurrere med dem som har gått tidligere år og kjørt sine tre eksamensforsøk. Mange av jusstudentene føler seg dårligere forberedt til eksamen i år fordi de er usikre på hvordan den nye eksamenen blir. Osnes frykter derfor at ekstra mange vil få behov for å ta opp eksamenen på nytt til neste år.

– Prinsipielt viktig

Jørn Weines, utdanningspolitisk ansvarlig i Studentstyrets arbeidsutvalg, mener saken er prinsipielt viktig.

TIL KAMP: Jørn Weines, utdanningspolitisk ansvarlig i Studentstyrets arbeidsutvalg, Anett Beatrix Osnes, styremedlem i JSU og Vegard Stokland, leder i Studentstyret, vil kjempe for at jusstudentene fortsatt får muligheten til å forbedre karakterene gratis.

– Jurister med de beste karakterene får de beste jobbene. Det er derfor et problem for den like retten til utdanning at det er de som kan betale for seg som stiller sterkest på arbeidsmarkedet. Vi kommer til å følge med og krever at studentene skal være med i hele saksgangen, sier Weines. Han frykter saken vil skape en forferdelig presidents for andre fakulteter.

– Det trengs en god definisjon på hvem som er privatister. Min personlige mening er at det blir en for snever definisjon hvis man skal telle som privatist første gangen man tar opp eksamen.

Kostnader for privatister ved Det juridiske fakultet i dag:

- 1. avd. cand.jur: 2.600 kr (bare oppgaver 480 kr, bare eksamen 2120 kr)
- 2. avd. cand.jur: 3.700 kr (bare oppgaver 480 kr, bare eksamen 3220 kr)
- 3. avd. cand.jur: 9.500 kr
- 4. avd. cand.jur: 9.500 kr
- 1. avd. master: 4.600 kr
- 3. avd. master: 7.400 kr

Ber Bondevik om boliger

Tekst EIRIK LINAKER BERGLUND

Den observante borger har kanskje observert at det i høst har vært plassert postkasser rundt omkring i byen med et navn og tittelen "student" på. Det har vært postkasser i sentrum, på universitetet og ved bussholdeplasser. Det er ikke studenter som har funnet seg alternative bopeler, men en nøye planlagt kampanje fra LO sin side.

Mange tusen postkort

Bakgrunnen for kampanjen er at LO ønsker å sette fokus på den vanskelige boligsituasjonen unge står ovenfor i dag. Et stadig økende press på boligbehovet gjør at prisene stiger, og vanskeliggjør studenter og unges inntreden på markedet.

Odd Harald Johansen, leder av LOs ungdomsutvalg i Troms, mener det er på høy tid at noen

KREVER BOLIGER: Odd Harald Johansen og LO legger press på regjeringen for å få bygd flere boliger for ungdom og studenter.

Foto EIRIK LINAKER BERGLUND

setter fokus på problematikken ovenfor myndighetene.

– Vi har derfor sendt flere tusen postkort til Kjell Magne Bondevik, hvor vi legger fram budskapet om at det må bygges flere boliger for unge.

Håpet er at Bondevik og regjeringen skal ta skjeen i egne hender og øke bevilgningene over statsbudsjettet.

– Fra 70-tallet og til i dag har byggingen av boliger gått drastisk ned. Vi ønsker å legge press på regjeringa for å få bygget flere statsfinansierte boliger.

For dyrt for unge

Johansen mener foreldregenerasjonen nøytt godt av de gode bolig-tidene den gang. Dagens unge må slite atskillig hardere for å nå frem i køa.

Det er spesielt leiemarkedet som berører unge, og opptar LO.

– Med de utleieprisene som er i dag er det vanskelig for unge å leie bolig. Ungdom tvinges ut av markedet, så vi ser helt klart behovet for både studentboliger i samskipnadene og boliger finansiert av staten på det ordinære markedet.

Også her i byen er det et pro-

blem.

– Det er veldig dyrt å leie bolig her i Tromsø, men det er enda verre for eksempel i Bergen, der er prisene veldig høye.

Aksjonen er et samarbeid med Elevorganisasjonen, og henvender seg derfor også til elever i den videregående skolen.

– Bygg enklere!

– Dette er en viktig sak for oss. Det spekuleres etter vår mening alt for mye av bolighaiene og eiendomsmeglerne opererer med en markedspris som ikke er mulig for unge å etterkomme. Det er for galt at det skal være sånn for unge som ønsker å etablere seg på boligmarkedet.

– Personlig stiller jeg meg kritisk til mye av byggingen som skjer rundt omkring. Som bygningsarbeider selv, ser jeg at det bygges alt for fancy bygg rundt omkring. Man kan spare millioner på å bygge enklere og mer rasjonelt, mener jeg.

– Det kan spares mye inn på den tekniske utføringen av byggene, slik at man unngår de dyre detaljene som hever prisen.

Jukset seg til toppkarakter

Da eks-kjæresten lånte pc-en til mannen, «lånte» hun like godt eksamensoppgaven også, leverte den inn som sin egen og høstet ære for meget god karakter, skriver Stavanger Aftenblad. Plagiatet ble avslørt ved en tilfeldighet. Mannen hadde selv levert inn den avsluttende oppgaven ved en annen høyskole semesteret før - og fått toppkarakter for sitt arbeid. Kvinnen fant eksamensoppgaven lagret på datamaskinen og brukte den samme i sin egen besvarelse. Det endte med toppkarakter.

Heder til farmasøyt ved UiTø

Kjersti Bakken ble i oktober utnevnt til Årets farmasøyt 2003 for sin innsats i undervisning ved Universitetet i Tromsø og som leder av Etikkrådet for farmasøyer. Som begrunnelse trekker Sentralstyret i Norges Farmaceutiske Forening spesielt fram betydningen av formidling og engasjement ved etableringen av undervisningen ved Institutt for farmasi. For disse egenskapene ble hun tidligere i år tildelt Undervisningsprisen ved Det medisinske fakultet.

Former egen fremtid

Student Vidar Mortensen (30) fikk en genial idé mens han lå på sofaen i fjor sommer. Ideen kan revolusjonere oppdrettsnæringen i Norge.

Tekst EIRIK LINAKER BERGLUND

Fiskerikandidat-studenten har jobbet innenfor havbruksnæringen i en periode, og hatt kontakt med Fiskeriforskning i studietiden. Blant annet har han arbeidet på Havbruksstasjonen i Tromsø på Ringvassøy som eies av Universitetet og Fiskeriforskning. Med en fot innenfor miljøet fikk han praktisk erfaring fra drift innen havbruk.

Det var da Mortensen oppdaget et potensial i oppdrettsnæringa.

Nyskaping innen oppdrett

– Jeg oppdaga at det er et udekket behov for effektiv oppdrett av bunnlevende arter, eller bentiske arter, som det heter på fagspråket.

Bentiske arter er for eksempel kråkeboller, krabber, skjell, østers, abalone, snegler og sjøpølser, for den som ikke måtte være opplyst.

Oppfinnelsen går i korte trekk ut på å lage et effektivt system for sjøbasert oppbevaring og oppdrett av bunnlevende arter. Dagens teknologi er svært arbeidskrevende, eller landbaserte og dertil kostbare.

Ideen lurte lenge i bakhodet på Mortensen. Mange andre hadde tenkt i samme baner som han, og det forelå mange forskjellige løsninger på hvordan oppdrett kunne drives.

– Alle de eksisterende løsningene hadde samme tekniske utgangspunkt og begrensninger. Jeg bestemte meg derfor for å ta utgangspunkt i behovene i stedet og komme forsøkte å komme fram til en teknisk løsning utifra det. Etter hvert fant jeg fram til et lovende konsept.

Mortensen tok dermed turen til Forskningsparken og presenterte det grunnleggende konseptet han hadde i hodet. Der var man luttør, og så potensialet til ideen. Men det er langt fra idé til virkelighet.

Positive signaler

– Det neste som måtte gjøres var å sjekke om dette kunne patenteres, eventuelt om noen hadde patent på noe lignende fra før. Det var det ikke, dermed gikk jeg i gang med å forsøke å få oversikt over det økonomiske potensialet i dette.

– Følte du at du hadde fagmiljøet i ryggen i startfasen?

– Faren min har jobbet på Fiskeriforskning innenfor kråkebolleforskning i lang tid, så jeg følte meg trygg på det faglige.

Det neste trinnet på veien var å legge prosjektet og løsningen fram for potensielle kunder, sjekke om behovet for produktet var der. Det var det.

– Jeg fikk veldig positive signaler fra folk, det var tydelig noe å satse på.

2. plass og 100.000 kroner

Når markedet var sondert, og behovet for produktet kartlagt, gjaldt det å få det økonomiske på plass.

– Jeg diskuterte med Forskningsparken, SND og Kunnskapsparken Nord. Det er veldig mange usikkerhetsmomenter knyttet til slike satsinger som dette på et så tidlig stadium, og det er viktig å ha noen å diskutere med.

– Så fikk jeg oppfinnstipend fra SVO – Statens veiledningskontor for oppfinnere. Det gjorde at jeg fikk muligheten til å kunne drive for fullt noen måneder.

Mortensen tok prosjektet sitt med på Venture Cup, en åpen konkurranse for alle med nye forretningsidéer. Forhåpningene var ikke de helt store, men det fikk en meget lykkelig utgang. Med 2. plass i den nasjonale konkurransen var han sikret 100.000 kroner.

– De pengene gjorde at jeg kunne stifte et eget aksjeselskap, Praktisk Teknologi AS hvor Mortensen foreløpig er enerådende eier.

– Det nyttigste for meg var at det var veldig lærerikt å treffe andre som har erfaring med å starte opp på egen hånd.

Ferdig høsten 2004

Det som gjenstår før Mortensen for alvor kan sette ideen sin ut i det virkelige livet er, som i så mange sammenhenger: penger.

– Jeg har hatt kontakt med potensielle investorer i land tid. Vi er fremdeles i forhandlinger, men en løsning er så langt ikke helt klar.

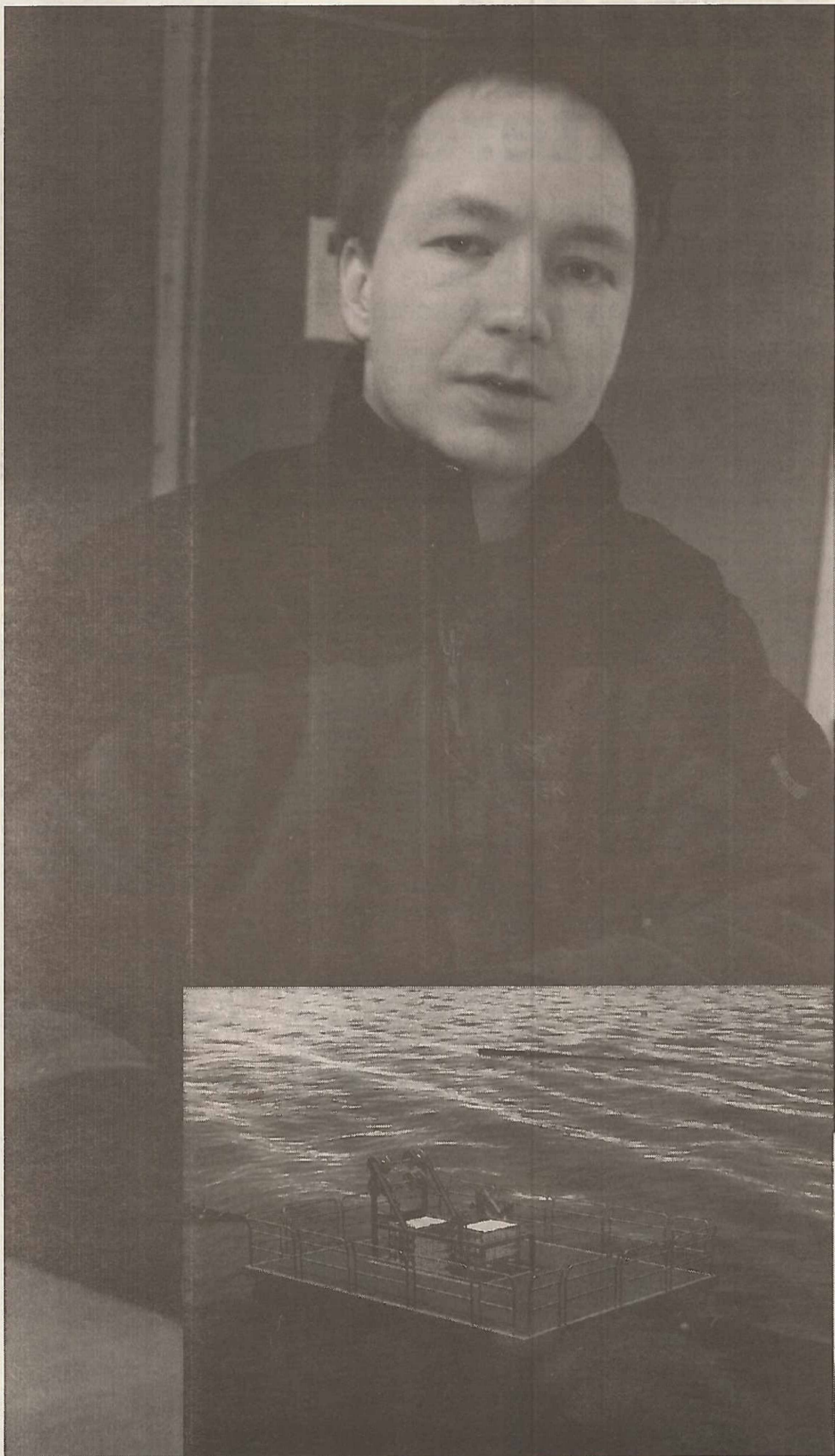
I tillegg har SND tildelt han et etableringsstipend på 250.000 kroner.

Når finansieringen av prosjektet er i havn, skal det lages en prototype av oppfinnelsen. Denne skal testes ut slik at man er sikker på at alt fungerer før man lager den endelige utgaven.

– Jeg håper at vi kan starte opp med full drift på utviklingen over nyttår. Målsettinga er å være klar til markedsintroduksjon sent høsten 2004, eventuelt i starten av 2005.

Mulighetene er der

Universitetet og Høgskolen har mange muligheter for studenter som har en forretningsidé de ønsker å sette ut i livet, spesielt for tekniske og naturvitenskapelige/marine fag. Forskningsparken har mye kompetanse, og hjelper

STUDENTGRÜNDER: Vidar Mortensen (30) satser på å kunne selge sitt selvutviklede produkt til markedet i løpet av et års tid. Foto EIRIK LINAKER BERGLUND

deg i startfasen. Det finnes et utall nasjonale og regionale støt-teordninger hvor man kan søke om støtte til prosjekter. Statens nærings og distriktsutviklingsfond (SND) og NT-programmet – Nyskappings- og teknologi-

programmet i Nord-Norge er to mulige instanser som kan gi støtte til nye teknologibedrifter. Det finnes også egne gründerkoler.

20. november arrangerer Forskningsavdelingen studentkveld for studenter som er nysgjerrige

på hvordan man starter opp for seg selv. Det arbeides også med å stable en studentforening med fokus på entreprenørskap.

TSI resultater fra helga

TSIs innebandyherrer gjorde rent bord under helgas innebandysamling i Harstad. Kampen mot Bodø ble jevnest med 9-5 i favør tromsøstudentene. Lofoten og Harstad 2 ble nedsablet med henholdsvis solide 17-2 og 9-0. Total målforskjell: 35-7. – Dette var veldig bra. Bodø-kampen var vanskeligst på papiret, men vi klarte 6 poeng i helga, og det skal vi være fornøyd med, sier trener Jarle Heitmann til Utopia. Helga 21.-23. november reiser damelaget til Harstad for å møte Harstad og Narvik.

Ny daglig leder på Driv

Studenthuset Driv har ansatt ny daglig leder etter at Cecilie Birkeland har avsluttet kontrakten. Ny mann ved roret er Kjell Arne Gyberg (34). Gyberg har tidligere vært driftsmedarbeider ved Rica Hotell i Tromsø, drevet Stamsund hotell i Lofoten, og er i dag driftsleder på Compagniet. Han har tiltrådt i stillingen umiddelbart. Daglig leder er nærmeste samarbeidspartner til styreleder i den daglige driften. Det er for tiden også ledig stilling som restaurant- og konferansesjef fra januar.

Vil ha Hamsun til UB

UB-direktør Helge Salvesen ønsker en Hamsun-byste til biblioteket – For å unngå debatt kan det være en idé å lage en buste av en av Hamsuns figurer, mener han.

Tekst EIRIK LINAKER BERGLUND

Den siste tida har det vært diskutert i media hvorvidt det skal plasseres en buste av Knut Hamsun på Universitetet eller ikke. Direktør ved Universitetsbiblioteket (UB), Helge Salvesen, har tatt til orde for å plassere en buste av forfatteren på biblioteket.

Ser problemet

– For å unngå en opprivende debatt innad på Universitetet, mener jeg at man kan plassere en buste av Hamsun her på UB. Dermed identifiserer man og fokuserer på forfatteren Hamsun, sier Salvesen til Utopia.

Mange mener det ikke er passende å lage en buste av Knut Hamsun, hans nazi-sympatiske fortid tatt i betraktning.

Salvesen ser problemet, men mener at forfatteren overskygger privatpersonen Hamsun.

– Knut Hamsun er blant våre aller største forfattere gjennom tidene. Norge har tre nobelprisvinnere i litteratur opp gjennom årene, og Hamsun er en av dem. Han var en forfatter som er helt i verdenstoppen, også i dag. Han er jo mer aktuell enn noen gang,

påpeker UB-direktøren.

– Hva med August?

For å unngå ytterligere debatt, har Salvesen et annet forslag:

– Hva med at vi setter opp en buste eller statue av en av Hamsuns sterke figurer fra bøkene? Jeg foreslår August, som Hamsun bruker i flere av sine verk. På den måten er det i alle fall ingen tvil om at det er forfatteren som står i sentrum.

– Hamsun er i tillegg oppvokst i Nord-Norge, og mye av litteraturen hans er preget av nordnorsk natur, kultur, lynne og språk. Hva ville være mer naturlig enn å plassere en buste på Universitetet i Tromsø, som eneste universitet i Nord-Norge? spør Salvesen.

– Vi har stor kompetanse på området og UB har et godt utvalg av Hamsun-materiale. Vi har for eksempel alle hans førsteutgaver – kulturskatter som er tilgjengelig for alle.

Når kantina utenfor UB fjernes til neste år, vil lokalene bli brukt som utstillings- og representasjonslokaler for biblioteket.

– Da hadde det vært på sin plass å kalle dette for Hamsun-rommet, eller noe sånt.

Styremedlemmer er positive

– Du er klar over at mange er skeptiske til at UiTø vil hedre en mann som sympatiserte med Hitler under krigen?

– Det er mange meninger om temaet. Men vi skal huske på at det har gått en del år siden krigen, selv om jeg har full respekt for at folk har mange vonde tanker fra krigen når det gjelder Hamsun.

Det er universitetsstyret som skal ta stilling til om det blir noe av planene om å reise en buste til ære for Hamsun. Rektor Jarle Aarbakke vil ikke love noe, men er positiv.

– Jeg har snakket uformelt med styremedlemmene angående forslaget om å sette opp en buste av den unge Hamsun som en hyllest til dikteren Hamsun, i tillegg til en synliggjøring av Universitetet som et kraftsenter for Hamsun-forskning. Signalene jeg har fått er positive. Der står saken i dag. Vi vurderer dette fortløpende.

HAMSUN-ELSKER: Biblioteksdirektør Helge Salvesen mener det er på sin plass å sette opp en buste av Knut Hamsun på Universitetet. – Eller hva med en av hans figurer? sier han. **Foto EIRIK LINAKER BERGLUND**

– Vil bli misforstått

Temaet har i mange år svirret i korridorene på UiTø, men ikke alle i byen er enig i at en statue eller buste er den rette måten å hedre forfatteren Knut Hamsun. Knut Engelskjøn, lærer ved Kongsbakken videregående skole, er en av dem. Han ga uttrykk for sitt syn gjennom en kronikk i Nordlys for en tid tilbake. Ovenfor Utopia utdyper han sitt standpunkt.

– Jeg reagerer på at Universitetet er så ivrige på å reise en buste av en forfatter som for eksempel var motstander av ordets frihet, en frihet han selv hadde.

Engelskjøns bakgrunn er fra Sørlandet, hvor man, i følge han, ikke kunne tenkt tanken å reise en statue eller buste av Hamsun, nettopp på grunn av hans engasjement for nazismen.

– Hamsun hadde en så stor symboleffekt for nazistene etter at kampene var over i Norge under 2. verdenskrig. Tyskerne startet en offensiv for å kapre viljene, og Hamsun ble et sterkt symbol for dem. Dette mener jeg er veldig tungtveiende.

– Det vil bli helt feil å reise en buste, ikke bare for etterkommere fra 2. verdenskrig, men også for ettertiden.

Salvesens forslag om å lage en buste av en av Hamsuns figurer ser imidlertid Engelskjøn på som en god løsning. Det blir noe helt annet enn å ha en buste av Hamsun selv, mener Engelskjøn.

– Ja, det høres virkelig ut som en god løsning. Det vil jeg uforbeholdent støtte. Så enkelt er det, faktisk, å unngå motforestillinger mot dette.

Husk søknadsfristen!

Visste du at du kanskje må søke om ny studie plass innen 1. desember?

Tekst EIRIK LINAKER BERGLUND

Dersom du er student opptatt på enkeltemner dette semesteret, må du huske å søke om studie plass for våren 2004 innen 1. desember. Det nye systemet medfører at du bare er tatt opp på enkeltemnet, og dermed er studieretten knyttet direkte til den plassen. Skal du studere enkeltemner også til våren, må du derfor først søke om studie plass ved Universitetet, deretter registrere deg på emne inne 15. februar 2004.

– Alle som i dag går på enkeltemner og ønsker overgang til studieprogram fra våren av, må også søke innen 1. desember, opplyser Sigrun Høgetveit Berg og Espen Kristensen i Studieavdelinga.

avdelinga ønsker å få studenter til å velge, derfor vil akkurat den fristen bli håndhevet litt fleksibelt ovenfor studentene.

– I dag er det veldig mange studenter på enkeltemner. Studieretten på disse emnene er i første rekke beregnet for studenter som har et midlertidig opphold på universitetet. Primært ønsker vi å få flest mulig over på et studieprogram, det er det beste for studenten selv også.

– Tar man spredte enkeltemner kan det føre til forsinkelser i videre studier dersom for eksempel emnene ikke kan tilpasses i en senere grad, påpeker Høgetveit Berg.

Om man melder seg opp på en studieprogram er ikke det nødvendigvis ensbetydende med å være fulltidsstudent, slik mange kanskje tror.

– Det er muligheter for å være deltidsstudent også på gradsstudier, fremhever Kristensen. Det er bare å ta kontakt med studieveileder for å sette opp en tilpasset utdanningsplan.

Full oversikt over enkeltemner og studietilbud finner man på UiTø's nettsider under Studietorget.

For studenter som skal ta enkeltemner er det mulig å søke opptak på Internett. Fristen for å registrere seg på fag er som før 15. februar. Det blir imidlertid ikke tid til mye slaraffenliv på nyåret, det har Høgetveit Berg innsett.

– Husk at det er ekstra tidlig oppstart neste semester, 5. januar!

TIL TJENESTE: Espen Kristensen og Sigrun Høgetveit Berg i studieavdelinga minner om søknadsfrister for deg som studerer på enkeltemner. Aller helst vil de ha deg inn på et studieprogram.

Foto EIRIK LINAKER BERGLUND

Vi må si klart fra at høyere utdanning *skal* forbli et offentlig ansvar som vi *skal* ha rett til uten egenbetaling. Den aller beste måten å gjøre dette på er å kjempe for mindretallet, mot flertallet, skriver Jørn Henriksen.

Ryssdal-utvalget – en trussel for studentene?

Kronikk JØRN HENRIKSEN, leder
Sosialistisk studentlag, Tromsø

På forsiden av forrige Utopia kunne vi lese at SSL og Moderat liste krangler så bustene fyker om det er grunn til å frykte skolepenger. På side 3 oppfordrer Eirik Berglund til at Moderat og SSL burde ta diskusjonen på kammerset og heller komme med et samlet utspill med større slagkraft. Jeg inviterer nå på vegne av Sosialistisk Studentlag til debatt! La oss ta debatten og få en avgjørelse på Studentstyrets offisielle syn på Ryssdal-utvalget.

Ryssdal-utvalget har kommet med et forslag til ny Universitets- og Høgskolelov. Det ble så stor splittelse og uenighet i utvalget at mindretallet kom med en egen mindretallsinnstilling. Dette er uvanlig, men svært viktig når vi som studenter skal ta stilling til dette lovforslaget. Utvalgets arbeid kan få stor innvirkning på studenttilværelsen at kvalitetsreformen virker som en parentes i forhold. Det er derfor svært viktig at vi som studenter engasjerer oss tidlig i debatten og er med og former denne prosessen. Erfaring viser at verken akademikere eller administrativt ansatte har like stor påvirkningskraft som studentene hvis vi velger å virkelig mobilisere. I prosesser som har så stor innvirkning som dette, mener jeg at vi må sette oss inn i hva som skjer, ta stilling til det, mobilisere og avgjøre vår egen fremtid. Det er vår plikt som studentrepresentanter å informere studentene om hva som skjer og mobilisere til kamp for deres rettigheter! La oss se på de to viktigste punktene.

Gratisprinsippet

Prinsippet om at utdanning skal være gratis og et offentlig ansvar er svært viktig for studentene. SSL mener dette prinsippet er i fare med flertallets innstilling som lyder: "Høyere utdanningsinstitusjoner kan bare kreve egenbetaling fra studenter i den utstrekning virksomheten ikke er fullfinansiert av staten, eller det ikke gjennom forutsetninger for tildeling av midler fra offentlige myndigheter eller andre er forutsatt at virksomheten skal være gratis."

Argumenter som brukes for flertallets innstilling er at lovforslaget er en styrking av gratisprinsippet i forhold til i dag og at det var ikke flertallets hensikt å åpne for egenbetaling. Jeg mener at ingen av disse to argumentene holder mål.

I dag er ikke gratisprinsippet lovfestet, men står likevel sterkt og godt forankret i sedvane fra debatter på 70- og 80-tallet. Lovforslaget til flertallet lovfester at høyere utdanning skal være gratis, hvis, så fremt, med mindre.. Jeg mener at så lenge en setter premisser eller åpner for egenbetaling, er det ikke en lovfesting av gratisprinsippet. Formelt sett, i forhold til dagens lovgivning, er dette en styrking av gratisprinsippet. Men jeg tør påstå at det er ingen reell styrking av gratisprinsippet. I alle fall ikke i særlig grad. Siden en åpner for egenbetaling, er det like fullt mulig at vi får egenbetaling i fremtiden som det er nå.

At det ikke var flertallets hensikt å åpne for egenbetaling mener jeg er nærmest irrelevant. Loven tolkes som den står og da har det lite å si hva hensikten var, når de faktisk svart på hvitt setter kriterier for *nå* en kan ta egenbetaling. Om en studieretning er fullfinansiert eller ikke er bare et definisjonsspørsmål.

Jeg mener at gratisprinsippet må lovfestes krystallklart slik mindretallet har gjort i sitt lovforslag: "Statlige utdanningsinstitusjoner kan bare kreve egenbetaling av studenter for etter- og videreutdanning".

KRANGEL: Rune Henriksen, Jørn Henriksen fra SSL og Tor Arne Morskogen (Moderat) er ikke enige om holdningen til Ryssdal-utvalget.

Foto THOMAS METZ

Argumenter mot dette som kommer fra Moderat liste er at det er grunnlovsstridig, det medfører et problem i forhold til BI og andre private institusjoner og at da må den norske stat finansiere utenlandske utdanningsinstitusjoner som velger å etablere seg i Norge. Ingen av disse argumentene stemmer.

Det medfører ingen problemer i forhold til BI, andre private institusjoner eller utenlandske utdanningsinstitusjoner. Loven gjelder *statlige* utdanningsinstitusjoner. Private institusjoner behandles i et eget avsnitt som ligner mye på den formuleringen som flertallet har for alle institusjoner. Altså kan private institusjoner kreve egenbetaling med mindre de er finansiert av staten. At lovforslaget skal være grunnlovstridig er et argument som etter min mening grenser til tåpelig. Universitetsdirektør Arne Benjamensen satt i Ryssdal-utvalget og tilhørte mindretallet. Hans kommentar til påstanden om grunnlovsstridighet var følgende: "tull!"

Tilknytningsform

Enkelte innen Moderat Liste hevder at vi som studenter ikke skal ha noen mening om Universitetenes tilknytningsform, pga det ikke angår oss. Jeg mener Universitetets tilknytningsform til staten i aller høyeste grad angår oss som studenter. Det handler rett og slett om noe så fundamentalt som hva slags institusjon vi vil Universitet skal være, og hvilken rolle vi studenter skal spille.

Skal vi ha en institusjon tilknyttet staten, som nå, der staten er ansvarlig for å tilby oss gratis utdanning, der studenter og ansatte er en integrert del av institusjonen, hvor studenter og ansatte gjennom en demokratisk oppbygging av institusjonen er med på å ta avgjørelsene og bestemme prioriteringene?

Eller skal vi ha fire selvstendige særlovsselskap som ligner egne bedrifter, som finansieres gjennom skolepenger, med

selvopnevnte styrer, hvor studenter og ansatte kun blir tilbydere og etterspørere i et hierarkisk system hvor de har svært liten innflytelse i forhold til i dag?

Fra et studentpolitisk synspunkt vil jeg hevde at det førstnevnte eksemplet med statlig tilknytning passer studentene best og best bevarer deres evne til å påvirke egen studiehverdag. Det er nettopp dette mindretallet i Ryssdal-utvalget foreslår; en modernisert versjon av dagens statlige tilknytningsform. Jeg mener at her, som på mange andre felt i lovforslaget, er mindretallets forslag best.

"Hvis en mener at vi som studenter ikke skal ha meninger om noe som vil ha så fundamental påvirkning på studentene som tilknytningsform. Da skjønner jeg ikke hva en gjør i Studentstyret, hvor ens oppgave er å ivareta studentenes interesser."

Selvstendig særlovsselskap kan føre med seg mange konsekvenser. Staten kjøper tjenester av serlovsselskapene og forskningen blir svært styrt av næringslivet. Hvis staten betaler med stykkprisbetaling, vil mindre fagområder med få studenter forsvinne svært fort. Jeg mener at selv om fagområder som latin, religionsvitenskap, egyptologi og gresk er fagretninger med få studenter, så er de viktige for universitetsmiljøet. Det bør være et politisk mål å opprettholde breddeuniversitetene. Universitetene skal ikke bare produsere arbeidskraft, men også danne sine studenter og skape kritiske, bevisste samfunnsborgere med breddekunnskap. En forskning som er styrt av næringslivet vil gå ut over grunnforskningen. Forskning knyttet til næringslivet er i utgangspunktet en bra ting, men en kan ikke la næringslivet sette premissene. Vi kan komme i en situasjon hvor universitetene må velge fag- og forskningsområder i forhold til markedsøkonomiske hensyn. Kunnskapsbredde og hensynet til samfunnet for øvrig kommer

i annen rekke. Eksternt flertall i Universitetsstyret vil fremme denne utviklingen. Dette vil ha spesielt stor innvirkning på Nord-Norge, med tanke på hvor utrolig stor betydning Universitetet i Tromsø har for regionen. Et selvsupplerende styre med eksternt flertall kan heller ikke sees på som fremskritt. Hvis du ikke er enig med oss så finner vi noen som er det! Skål for demokratiet og den frie mening!

Ryssdal-utvalget er en del av en utvikling som skjer globalt. WTO vil at utdanning skal defineres som en handelsvare, slik at det kan komme under GATS avtalen. Utdanning kan dermed bli en eksportvare. Jeg, og omentrent alle studentene i Europa med meg, mener at utdanning ikke skal være en handelsvare. Utdanning skal være et gode som alle har rett til, ikke en vare som et serlovsselskap skal tjene penger på. Hvis utdanning blir kommersialisert slik at det skal selge best mulig, vil hensyn som bredde, samfunnsoppdrag, selvstendighet og grunnforskning forsvinne helt. Det er kun markedet som styrer, og markedet vil tjene penger fort.

Jeg mener vi som studenter må være klare i vårt nei til denne utviklingen. Vi må si klart fra at høyere utdanning *skal* forbli et offentlig ansvar som vi *skal* ha rett til uten egenbetaling. Den aller beste måten å gjøre dette på er å kjempe for mindretallet, mot flertallet. Det er avgjørende at Studentstyret avklarer sin politikk på dette. Hvis noen er villig til å delta i en debatt med litt mer saklige argumenter enn grunnlovsstridighet, så er jeg klar. Lovforslaget er her, det er en reell trussel og vi må handle deretter. Kjør debatt!

Have a nice day

Utrop MARIA LVOVA AND MARYANA SELIVANOVA

Shopping center, male security officer (SO), 2 girls (G)

SO: I have to talk to you. Please, follow me.

G: Is anything wrong?

SO: No, I just need to talk to you. Follow me, please.

The conversation continues in a store-room (!).

SO: Where did you get this coat?

G1: It's my coat. Can you imagine me coming here without a coat in such weather? Is anything wrong? What's happened? Could you give any explanations?

SO: ...Mmm, something was stolen from one shop... Could you show me your bag?

G1: Are we subjected to such actions because of our nationality?

SO: No, it's my everyday job. We stop people every day casually and talk to them.

SO: Do you have any underwear on?

G1: Certainly

SO: Could you unbutton your shirt?

....

SO: Have a nice day!

Now, try to guess which country this dialogue takes place? Any ideas? It is hard to believe but this happened in Norway or to be exact in Tromsø on October 30, 2003.

The security officer of that shopping center without introducing himself forced a Russian girl to show her belongings and strip off. He did not give any clear explanations

on what was stolen and where it happened. Actually he was not sure what he was looking for! Furthermore, that girl was examined by a male security officer!

Here we have several questions to be answered.

Was this examination legal in terms that it was conducted by security officer? Did the security officer have any right to act in this way?

Why didn't the security officer introduce himself?

Why was the examination conducted in a place like a storeroom?

Why was the examination of a girl conducted by a male security officer? Can it be considered as a sexual harassment?

Why was it Russian subjected to these actions and not Norwegian (German, Italian ...)?

But is it a single case or a rule, general way of treating foreigners of this particular nationality? While writing this article we talked to many Russians and were surprised to hear stories of this kind. They say that when they speak Russian in shops shop assistants start watching them. Also it is worth mentioning a "special" attitude towards Russian girls in pubs. Anyone would find this treatment humiliating and degrading.

Russian people are used to and continue to keep silence on these matters. Why? One reason is that they do not know their rights and they do not believe in the rule of law. They get used to be labeled "Russian".

Muren

Levelig universitet!

Jeg vil ha et levelig universitet, et man kan fortelle om til foreldra sine, vennene og de eldre og kloke i slekta. Selv har jeg ingen i slekta som er eldre enn faren min, og han har studert akademiske fag i flere år da han var ung. Han har også tjenestegjort i kriger sørpå, nevner i fleng Kambodsja. Så hvis ikke jeg står på eksamen, blir sikkert han fly forbanna og setter strøm mot genitalliene. God jull!!!

Remi-hagen

Ryssdal, Morskogen og luftige grunnlovstolkninger

I forbindelse med Ryssdalutvalgets innstilling og gratisprinsippet uttaler Tor Arne Morskogen at "Mindretallets forslag er ulovlig i henhold til Grunnloven, fordi man på denne måten forskutterer statstøtte, som det jo er Stortingets oppgave å gjøre over statsbudsjettet". Dette

er i beste fall en meget luftig tolkning av Grunnlovens bestemmelser, og det ville være interessant om Morskogen kunne komme med en litt mer spesifikk grunnlovsparagraf som vil bli overtrådt om mindretallets forslag blir vedtatt. Vel kan man si, som utvalgsleder Dr. Ryssdal kommer inn på, at det er uheldig om for mange av statens utgifter er bestemt i lovs form heller enn i statsbudsjettet, men det betyr ikke at det er noe nytt. Vesentlige deler av statsbudsjettet er bundet opp i utgifter Stortinget ikke kan forandre på uten lovendringer. Dette gjelder for eksempel milliardene som hvert år utbetlaes gjennom folketrygden. Men det betyr likevel ikke at Stortinget er bundet på hender og føtter fra det øyeblikk en lov som innebærer utgifter for staten er betalt. Stortinget har tidligere strammet inn lovverket når det gjelder for eksempel pensjonsrettigheter og trygderettigheter, noe Høyesterett har gitt Stortinget full anledning til

til tross for at det har foreligget påstand om overtredelse av Grunnlovens paragraf 97 om forbud mot lover med tilbakevirkende kraft (en paragraf som uansett ikke kommer til anvendelse her).

Stortinget pådrar seg utgifter gjennom vedtagelse av lover, og inngåelse av folkerettslig bindende avtaler til stadighet. En debatt om det er en god ting eller ikke, kan man gjerne ha. Slik som man kan ha en interessant debatt om Ryssdalsutvalget og gratisprinsippet. Men de uttalelser som Morskogen "bidrar" med er nok desverre ikke av så stor verdi i noen av diskusjonene.

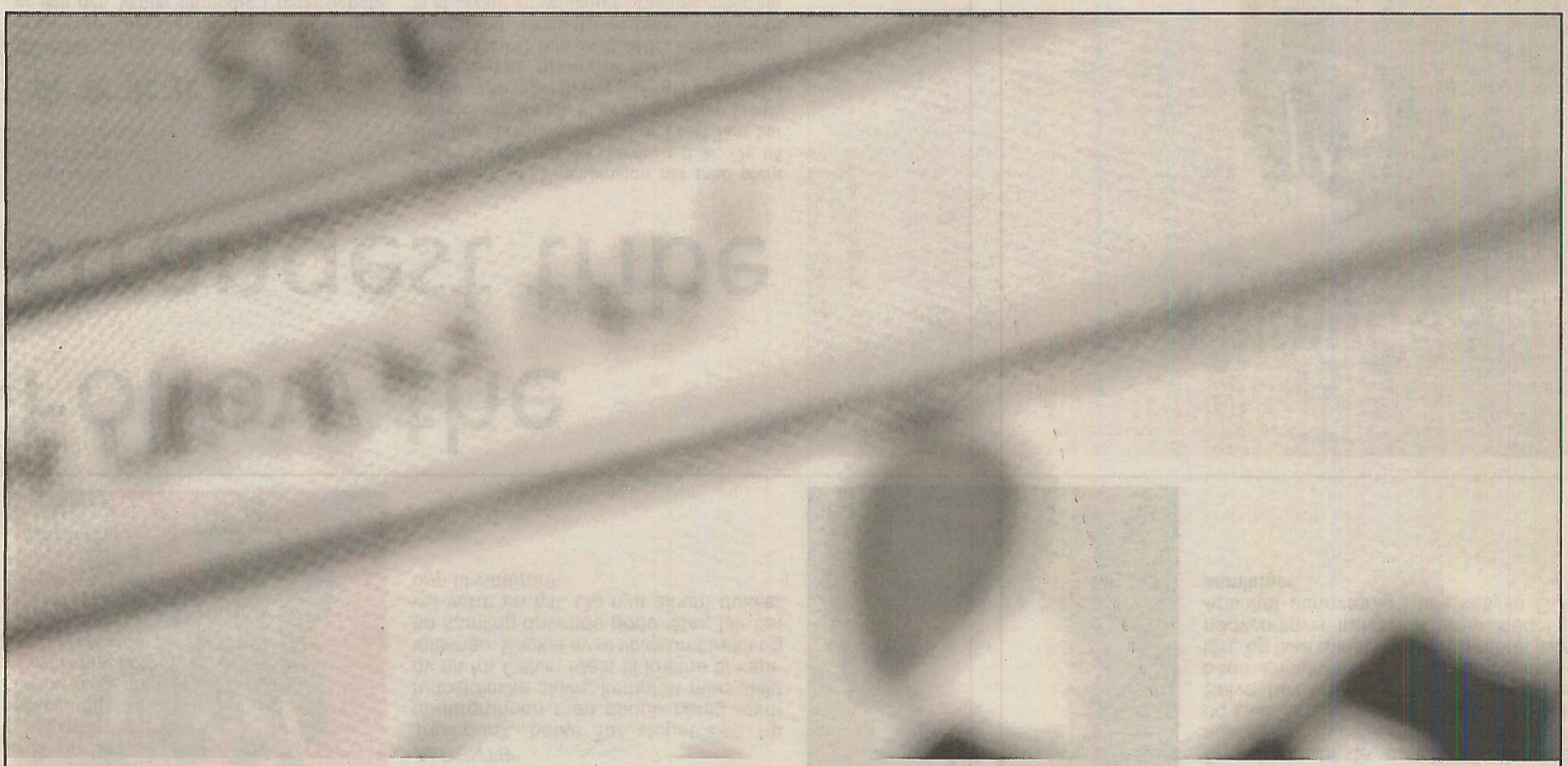
Anders Schiøtz Worren

Vinteren er min haardeste tid.

Vinteren er min haardeste tid. Jeg liker ikke Sne, jeg pines ved Synet ad den, og min Fornuft skjønner intet andet af den end dens evige og naturstridige

Idioti. Jeg har skrevet et stort Epos om Vinteren i et Julebind; men det er vist sørgelig mislykket, skjønt det er illustreret af en av vore bedste Kunstnere. Hvis der om Vinteren hænder mig noget, som minder om Sommeren, er det mig altid til Glæde og Behag. Ved Vejrförändring, naar det begynder at regne paa Sneen, et lidet Pip af en Fugl i et Træ eller Blomsterduften af visse Parfumer gør mig godt for en kort Stund; ofte hænder det naar en Flue summer i Vinduet, at der gaar en liden, rød Glæde gennem mig ved Endringen om den Sommer, som nu ligger under Sneen.

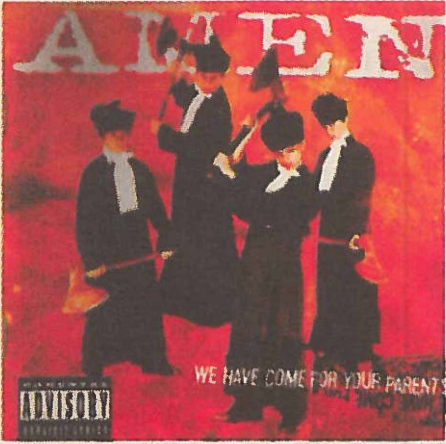
Knut Hamsun

Studenter har lite penger. **Godt at nyheter ikke koster noe.**

Oppdatert hverdag på www.utropia.no

Utropia

I SPILLER'N

AMEN - "WE HAVE COME FOR YOUR PARENTS"

Trashpunk, baby! Tar steget opp fra undergrunnen med denne herlig samfunnskritiske skiva, komplett med slakt av alt fra Calvin Klein til kristne til kapitalismen. Backet av et voldsomt trøkk og en samling drivende gode låter, blir det vel verdt en lytt. Og nytt album dukker opp til vinteren!

KLASSIKER

TOOL - "ÆNIMA"

En av de beste metal-innspillingene noensinne, i klasse med Black Sabbath og Led Zeppelin uten nevneverdig tvil. Selve beviset på at metal kan være både kunstnerisk og dyktig gjennomført, og ikke minst på at prog-metal ikke nødvendigvis trenger å være kjedelig. Absolutt uunnværlig i alle velfylte CD-samlinger.

Follow the strangest tribe

Pearl Jam
Lost Dogs
Epic Records

plate De lar deg vente i to år på "the good stuff" og akkurat når du mister troa er den der. Venter tålmodig i redaksjonens postkasse 7 dager før den kommer ut til de vanlige dødelige og du føler deg mer privilegert enn du har gjort på lenge. *Lost Dogs* er avslutningen på Pearl Jams 13 årige avtale med Epic Records som har vært deres plateselskap helt siden deres storselger *Ten*. Det har vært sju studioalbum, ett livealbum og den utrolig merkelige og velkomne bølgen av 72 legitime bootlegs etter 2000/2001-turneen i Europa og USA. Mange kjenner Pearl Jam, og de fleste rockekjennere har vel en og annen mening om dem. For på et merkelig vis har det å like Pearl Jam, særlig etter landeplager som *Alive* og *Jeremy*, vært et tabu blant den såkalte anmeldereliten. Den generelle kjøpemassen har mistet interessen, det er vanskelig å holde på interessen

til dagens MTV-generasjon når man plent nekter å lage musikkvideoer i ti år. Og nå sier jeg: Ædda bædda!!! For Pearl Jam har utviklet seg fra bra til bedre gjennom årene, og har aldri laget to like album. I sin relativt tilbaketrukkne tilværelse har de gjort det meste. De har ikke stått stille: soundtracks, fanclub og julesingler på vinyl, i tillegg til at et utvalg av veldedige organisasjoner har fått sine låter. Og det er 30 låter av denne typen du finner på *Lost Dogs*, inklusive 11 låter som aldri ble gitt ut, men som representerer Pearl Jam historien på sitt beste. Det er åpenbart at det er blitt gjort mye for at dette ikke skal bli enda et "Best of" - album, mange av de gamle kjente b-side låtene har blitt pusset opp i studio og er her i versjoner aldri før utgitt. Det er mange raritetsklassikere her, som *Yellow Ledbetter* og *Alone*. Stone Gossard og Jeff Ament er en riffmeisterduo av de sjeldne, men alle får sitt, for Pearl Jam er blitt et tett komposisjonsfelleskap med årene, hvor alle medlemmer har bidratt med godt låtmateriell. Stemmen til Ed Vedder har blitt mye mer følelsesladet og mange av de "nye" låtene

bærer preg av dette. *Bee girl* og *Sweet Lew* er noen temmelig snodige låter som kun spesielt interesserte blir å digge. Men det er mer enn nok å ta av her *Sad*, *Fatal*, *Down* og ikke minst *Strangest Tribe* er klare bevis på at Pearl Jam står stødig. Ikke glem å høre

etter det skjulte sporet 4/20/2002, en låt skrevet den dagen Layne Staley, vokalist i Alice in Chains, ble funnet død.

Sad to think of him all alone...

Tekst MAJA SOJTARIC

Brutale svensker

konsert Det svenske deathmetalbandet Nihilist ble oppløst i 1989, men gjenoppstod snart som Entombed. I 1990 platedebuterte de på det den gang så fantastiske engelske plateselskapet Earache Records med plata *Left hand path*. Da ble de kategorisert som et deathmetalband, og den ubestridte leder og hovedlåtskriver var trommis Nicke Andersson som nå er sanger og gitarist i Tromsøvennene Hellacopters. Andersson forsvant ut av bandet etter den svært så kritikerroste *DCLXVI - To ride, shoot straight, and speak the truth* i 1997 for å konsentrere seg om Hellacopters på heltid. Men Entombed med vokalist Leif-Göran Persson i spissen, tøffer videre i brutal tradisjon og gjester Blå Rock Café tirsdag 25. november. Det blir en brutal aften selv om de har fjernet seg fra dødsmetall for lenge siden. En brutal blanding av metall og hardcore skal blåse øregangene rene denne kvelden. Tekstmessig er det mye religionshat, og kristendommen får så det holder i søkk og kav. Det lyriske står heller ikke noe tilbake for musikken når det gjelder brutalitet heller. Vi lurar på om gulvet i andreetasjen på Blå Rock holder denne gangen, i så fall er det bevist en gang for alle at det tåler hva som helst, selv det ikke kan virke slik når man står nede i baren. Vel møtt.

Entombed spiller på Blå Rock Café tirsdag 25. november.

Tekst GLENN FAGERVIK

BRUTALT: Entombed kommer til Tromsø for å holde en leksjon i brutalitet.

Helaften!

konsert Fredag 28. november kan alle som leverer ex.phil. eksamen på Domusbygget kl. 21.00 gå på Driv og feire bragden eller fadesen med konsert med tre lokale band: Diamond, Badger og Just Did Doris. Men konserten er åpen for alle og har ingenting med eksamensutviklingen å gjøre.

Popbandet Diamond har mye til felles med Briskeby, men har mer å by på enn oslobandet for tiden. Melodiøs og sexy pop med en sjarmerende frontfigur. (Se anmeldelse et annet sted i avisen.)

Badger spiller også pop, men med et litt mer rufsete og muntre uttrykk enn de førstnevnte. De fikk mye oppmerksomhet med plateskandalen der Tromsø kommune kjøpte tusen eksemplarer av albumet *Every other sunday* for den 149 kroner pr. stykk. Men Badger kan mer enn å inngå lukrative forretningsavtaler. Og det får vi forhåpentligvis høre denne fredagen.

Primærnæringsrockbandet Just did Doris gjorde en flott figur som oppvarmingsband for We på Blå Rock tidligere i høst. Det blir spennende å se om de fungerer like godt på en større scene. De spiller hard, melodiøs rock med tøffe riff, fine melodier og fengende refreng. Spilleglede er et nøkkelord her.

Tre band med ulike uttrykk. Det er bare å komme.

Tekst GLENN FAGERVIK

Absolute McBullshit

David
Wild At Heart tour
Kulturhuset, utsolgt.

konsert Jeg kan forestille meg hvordan Davids dag ser ut. Stå opp og gå på do. Se ned på tissen sin og tenke, "jeg skulle ønske jeg var like barsk som Dave Grohl". Så ser han seg i speilet, på den ikke-eksisterende skjeggveksten, mens han tenker "jeg skulle ønske jeg var like barsk som Dave Grohl". Backstage, han hører publikum hyle og ser bandet varme opp, han plukker opp en gitar og klimper noen usammenhengende korder, mens han tenker "jeg skulle ønske jeg var like barsk som Dave Grohl". Så, på scenen, ser han publikum, et hav av fjortenåringer, og tanken "jeg skulle ønske jeg var like barsk som Jan Werner Danielsen" blir uhyggelig innpåsliten.

Alt dette reflekteres i Davids live-opptreden. Alt fra hans konstante forsøk på å være den tøffeste gutten i gata, til hans skamløse bruk av coverlåter (vi er innom Green Day, Span, Foo Fighters, Pink, Evanescence, 50 Cent og Beyoncé i løpet av drøye halvannen timer) spilt så rett frem at det er direkte smertefullt å høre på.

For er det noe gutten mangler, er det engelsk uttale. Han høres norsk ut, selv når han synger engelsk. Og selv om alle hans egne låter, alle som en, er omhyggelig bygget opp rundt de samme to kordene som matcher stemmen hans, blir det likevel veldig tydelig. Spesielt når han prøver seg på Evanescences *Bring Me To Life* kommer dette frem. For der Evanescences Amy Lee er en svinaktig dyktig vokalist, er David en

syttenåring uten sangtimer. Attpåtil med dårlig uttale.

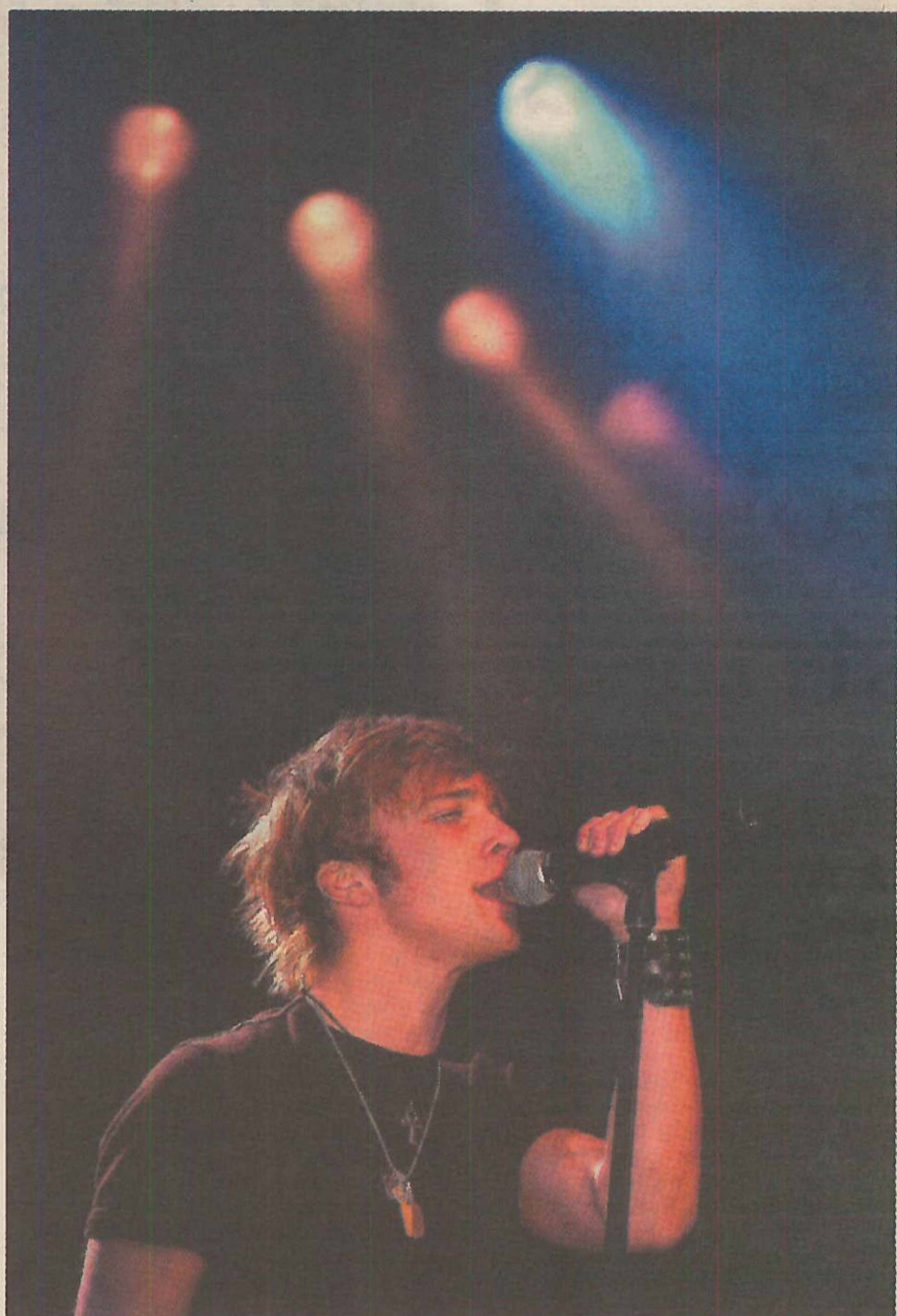
Som om ikke dette var nok, er Davids ustanselige gestikulering en sann plage for oss som sitter og prøver å bedømme opptredenen hans objektivt. Han hopper og spretter og river i mikrofonstativet, spiller nok luftgitar til å ta igjen bandet og sutter endesløst på en flaske Imsdal. Jeg er hellig overbevist om at gutten innerst inne tror, på sin hals, at han faktisk er popstjerne. Så feil går det altså an å ta.

Verre skal det bli. Vi får etter hvert servert noe så tacky som en Pink-medley, og en aldeles horribel versjon av 50 Cents *In Da Club* med Beyoncé's *Crazy In Love* elegant inkorporert der David ikke klarer å henge med på rappingen lenger. Det hele er som hentet rett ut av en *Hits For Kids*-plate. Noe som i grunnen er greit, siden publikum utelukkende består av fjortiser, foreldrene deres, og pressefolk, og i den målgruppen forventes ikke mer.

Men alt i alt er ikke David mye å skrive hjem om. Ikke er han en spesielt dyktig artist, koblingen med publikum er utelukkende bygget opp rundt tankegangen "husk, de er tolv år og forstår ikke store ord", og like mange coverlåter som egne låter er direkte hovent. Kort sagt, David viser seg ikke frem som spesielt *Wild At Heart*.

Og mens vi journalistene og foreldrene drar ut og kjøler oss ned med en kald øl, sitter David på hotellrommet sitt og gjør lekser. Det er neimen ikke enkelt å være treer i Idol.

Tekst CHRISTOPHER O. SØRLIE

POPSTJERNE WANNABE: David vartet opp med tamme coverlåter, usikker uttale og store mengder luftgitar under sin første konsert i Tromsø.

Ambisiøst

Diamond
Kaos 06.11.03

konsert Diamond har ikke spilt på en stund, men kvoten er fylt opp med dyktige musikere, så derfor kunne vi likevel stille opp på Kaos med ganske høye forventninger. Bandet hevder de har øvd mye i det siste, og planlegger også en turne, så ambisjoner har de definitivt.

Etter en helt grei åpning, kjørte guttene og jenta på med en samling låter som til en viss grad bærer med seg et særpreg og originalitet som burde stake veien for videre utvikling. *Urban Angel*, er for eksempel et eksempel på det. Når det gjelder Diamonds musikalske bås, er det tilsynelatende umulig å ikke nevne dem i samme åndedrag som Briskeby, men vi lar den saken ligge til en annen anledning. Konserten bølget fra

GLATT OG LITT RUGLETE: Kremen av lokal pop-ungdom. Foto ANDREAS MYRVOLD

det ene til det andre, og bandet viste en stor spennvidde. Helt fra det svært rolige og sårbare, til rockens grenseland, via funky disko pop og jazz (ok, kanskje ikke jazz da). Som ymtet frampå om, var spillinga tight og sangen bra. Frontfigur Tone er et naturlig blikkfang, og fungerer i rollen hun er skjebnebestemt for. Alt var liksom perfekt. Ikke så mye å utsette på det her nei (!), bare at noen av sangene (de som ikke er spesielt originale) kanskje er litt kjedelige.

Publikumsresponsen var entusiastisk, og med et ganske fullt lokale og sikkert en god kontingent venner og bekjente, var det mye som skulle til for å mislykkes. Selv uten oppvarmingsband, var konsertens lengde passe, selv om den ikke kan karakteriseres som "lang". Vi skjønnte snart hvorfor, da Diamond så seg nødt til å gjøre en represselåt i det uungåelige ekstranummeret.

Tekst ANDREAS MYRVOLD

Trippel triumf

SOUL SOUL SOUL! Etter trippelkonserten på Driv, utroper jeg herved Soul Patrol til Tromsøs heteste band. En feiende flott forestilling, leverte bandet.

Soul Patrol, Idiamean & Taliban Airways
Driv, 13. oktober

konsert At samtlige band hadde en eller annen form for tilknytning til høgskolen, bar denne kvelden preg av, siden broparten av publikum kom fra dette miljøet og støttet opp om rockeheltene sine. Og stemning ble det, spesielt ettersom første band ut, Soul Patrol, leverte en praktfull forestilling, spekket av positive overraskelser. For undertegnede var dette første møte med bandet og jeg ble umiddelbart forelsket.

Soul Patrol er tatte som gråstein, fengende som fy, og har en svært publikumsvennlig vokalist i Torgeir Stensland, en rufsete kryssning av Louis Armstrong og Tom Waits i et animert øyeblikk. Den seige og slepende stemmen kler den soul- og reggae inspirerte rocken til Soul Patrol svært godt og med den kvikke trompeten som danser elegant langs smoothe gitarriffene, er dette en suksessoppskrift med stort potensial, spør du meg. Men det var jo pussig og ulogisk at det beste bandet spilte først og hadde det minste settet.

Skuffelsen ble derfor uungåelig da Idiamean entret scenen. Den luftige feel-good-stemningen ble erstattet med mørk og

tjukkkflytende rock med postgrungeinspirert driv og nerve. Forsøksvis knallhardt, tidvis melodios og interessant, men aldri virkelig engasjerende. Idiamean har tydeligvis hørt sine runder på Soundgarden og det har ikke bandet blitt dårligere av. Men de har fortsatt en del å gå på for å rendyrke liveuttrykket. Jeg ble derimot fra meg av lykke da de coveret Radiohead mot slutten.

Og så var det endelig Taliban Airways sin tur. Etter Rocketboys' bråkjappe kansellering trådte gutta inn som superreserver – en perfekt oppgave for Tromsøs kanskje tøffeste band? Introduksjonen ved vokalist Captain Speaking (Erlend Jensen) var kul. Taliban Airways er i det hele tatt et kult konsept. De har stilen, navnet og låtene med tidvis helt fantastiske riff - Led Zeppelin style. Det som manglet, i hvert fall denne kvelden, var driv, trøkk og testosteron. Bandet ble litt for monotont og stillestående, selv om den 70-talls inspirerte stonerrocken deres er steintøff. Høydepunktet var "Predjudice", en rask og beinhard kanonlåt jeg skal rope høyt etter neste gang jeg ser dem live.

Oppsummert en kveld godt over middels på barometeret, med Soul Patrol som den store overraskelsen og definitive høydepunktet.

Tekst EIVIND BIERING-STRAND
Foto MAJA SOJTARIC OG E.B.S

Brutal kveld

The Cumshots
support: Warpigs og Rocketboyz
Blå Rock Café, 6. november

konsert Med sitt rykende ferske opus *Norwegian Jesus*, hadde bonerockorkesteret The Cumshots med Max Cargo (Kristopher Schau) i spissen valgt å åpne norgesturneen sin i Tromsø. Mine forventninger var skyhøye, med tanke på de konsertene de har holdt på huset tidligere, og at de har gjort et av årets tøffeste album. Tidligere har konserter med bandet vært en brutal og voldelig opplevelse med et svært så utagerende sceneshow der musikere stadig kommer flygende, og det er tilløp til slåssing mellom bandmedlemmene.

Denne gangen hadde de fokus på det musikalske og holdt seg derfor på scenen hele tiden, noe jeg ble litt skuffet over, men man skal ikke klage over at et band vil prøve å låte så bra som mulig. Spillemessig var det ufattelig tett og samspilt med sinnsykt mye energi, og de gjorde nye og gamle låter på en særdeles tilfredsstillende måte. Høydepunktet i så måte var den aldeles fantastiske *Paint you with a knife*. Men sceneshowet var noe tamt, og da mener jeg ikke at de var tamme og uinspirerte, men tamme i forhold til hvordan de har vært tidligere. Men uansett, bandet gjorde jobben, og konserten hadde alle muligheter til å bli en fantastisk opplevelse. Dessverre gjorde lydmannen sitt for å ødelegge det. Lyden var tidvis katastrofal, og på noen låter var det bare grøt. Jeg vet ikke om lydmannen bare

BEINHARDT: The Cumshots viste nok en gang at de er Norges tøffeste band selv om Utropias anmelder gikk litt småskuffet hjem.

hadde en dårlig dag på jobben, men det som ble gjort mens Cumshots spilte, vitnet om stor inkompetanse. Men lyden tok seg opp mot slutten og da var bandet på sitt absolutt beste, mens det svært så tafatte publikum (til Blå Rock-publikum å være) endelig våknet. Det skal sies at de ivrigste holdt liv med slamdancing og headbanging hele tiden, og som vanlig på en Cumshots-konsert var det noen som fikk en gitar i hodet. Til slutt takket bandet med å ære den dessverre avdøde rockpoeten Joakim Nilsen med en beinhard versjon av Jocke og Valentinernes klassikeren *Øl*. Da var stemningen der den burde

vært gjennom hele konserten.

Warpigs og Rocketboyz fikk æren av å varme opp publikum. Warpigs har utviklet seg til å bli et band å regne med i tungrockens verden. Utviklingen fra da de spilte på Kaos i september i fjor har vært formidabel. Musikken er hurray så det holder, og de fleste tungrockklisjeer er der, men de har gode låter og bandet blir stadig bedre og taitere, selv om denne jobben var en liten nedtur sammenlignet med konserten de gjorde på Sub Sirkus uka før.

Rocketboyz har lagt om stilen, så dette var mitt første møte med deres nye mate-

riale, der de hovedsaklig spilte låter fra den kommende EPen, de har spilt inn med Tom Schlong (Tommy Hjelm i Cumshots). Nittitalismetallen er borte og uttrykket har blitt langt hardere og tøffere enn før. Og de nye låtene er fabelaktige. Cumshots var vel det de fleste kom for, men Rocketboyz var overraskende nok, kveldens beste band. Og hvorfor de skiftet lydmann før Cumshots gikk på scenen er en gåte.

Tekst GLENN FAGERVIK
Foto ANDREAS MYRVOLD

HALTENDE OVERKILL: Med et såpass stjernegalleri ble ikke forventningene helt innfridd **Foto** ANDREAS MYRVOLD

Uforløst battling

Stand Up Komiske leker
Kulturhuset 14.11.03

standup Med Harald Eia på plakaten og en billettpris som har sendt sjokkbølger og rystelse gjennom studentmiljøet, var det de unge etablerte som dominerte publikumsmassen en tidlig kveld på kulturhuset. Åsleik var konfransier, og han forklarte oss snart hva dette egentlig var for slags opplegg. Poenget er at deltakerne (Bård, Harald, Pernille, Jonas og Hans Morten) skal improvisere over temaer gitt av publikum, og det skal gies enten positiv eller negativ respons på den enkeltes innsats. Det hele er et slags mesterskap, med vandrepokal og greier. Engmark har et godt publikumstekke, og etablerte tidlig kontakt med et utvalg personer som på tur fikk gjennomgå.

Etter en faktisk ganske morsom åpning, introduserte han oss for "gjengen", og noen innledende runder ble fantasien virkelig ble satt på en hard prøve. Med et såpass potensiale som komikerne på scenen representerte, var det til en viss grad skuffende emner som ble valgt ut, eller mer det at

det ikke var noen skikkelig bra forslag fra salen. ("Øøøyyhh! Åpen Post!" osv.) Om det var det eller komikernes innsats som gjorde at helhetsinntrykket ble litt haltende kan det uansett slås fast at det hele var skuffende i forhold til forventningene (og hvertfall i forhold til billettprisen). Det er mange fallgruver for en stand up-komiker og ukritiske Bård og Harald, som tydeligvis har litt mangel på impuls kontroll blir derfor fort offer for publikums vold. En karakter som Jonas Rønning lykkes derimot, han er nemlig stort sett midt på veien. Kvaliteten var med andre ord ujevn, men aldri verken hysterisk eller elendig, og særlig på grunn av den gjennomførte improvisasjonsfaktoren satt man derfor med en følelse av at dette var et venstrehåndsupplegg i profittens stjernetegn.

Avslutningen, der hver av deltakerne fikk 15 minutter til å forberede hvert sitt innlegg, var derfor noe av det bedre som ble presentert. Men folk fikk det de var kommet for å se. Som Harald poengterte i forhold til "Steinkjer"-dialekten: "Det har blitt et helvete for meg".

Tekst ANDREAS MYRVOLD

BOBBY: De fleste av stykkets karakterer heter Bobby.

Absurd studentteater

Teater Kanel
Titt... inn... Bobby
Rådstua Teaterhus

teater Studentteateret Teater Kanel jobber med ett stykke i semesteret, og da er det ikke bare snakk om å oppføre et ferdigskrevet stykke. Nei, da kan det hende de dramatiserer en roman, eller som i dette tilfelle setter sammen deler av ulike dramastykker og syr det sammen til en helhet. Denne gangen har de tatt for seg tre stykker av absurdteaterets foregangsmann, franskrumenske Eugene Ionesco (1909-1994): *Den skallete sangerinnen*, *Privattimen*, og *Scene for fire*. Inn i dette har de også innlemmet utdrag fra en monolog fra stykket *Først blir man jo født* av den danske dramatiker Line Knutzon. Prosjektet er dristig og jeg må si at det er en bragd å klare å ha fått disse stykkene til å fungere sammen som en helhet. Regissør har vært Erik Smith-Meyer (*Svidd neger*) og han har gjort en god jobb. Koreografien er enkel, med femten stoler som det flyttes på

alt etter som situasjonene tilsier det. Alt er svart, stolene, veggene, klærne. Og det er en mørk og dyster tone gjennomgangstone. Men absurd som det er, blir det innimellom hysterisk morsomt.

Stykket er et vell av galskap fra første stund, men bra og gjennomført sådan. Ionesco griper tak i dagligtalens grunnleggende banaliteter, det meningsløse i hverdagslivets småsnakk. Om det å snakke i vei uten å si noe.

Alt i alt et godt gjennomført stykke som man må jobbe med en stund etter å ha forlatt salen og gått ut i kulda. Og som alltid, kanel-te og kanelnurrer smaker alltid godt.

Tekst GLENN FAGERVIK
Foto GABRIEL SCHWALENSTÖCER
(TEATER KANEL)

Plikten kaller

Call of Duty
Activision/Infinity Ward
PC

spill Pang! Woosh! BOOM! Ratatatatata! Zing! Splat! Budda-budda-budda!

Det skulle vel være en liten pekepinn på hva du kan vente deg i dette skytespillet satt i litt forskjellige kjente områder fra andre verdenskrig. Atter en gang skal tyske nazister få smake bly, og atter en gang er det du som skal dele det ut. Til dette formålet har du en rekke våpen til disposisjon, alle gjenskapt på en autentisk og troverdig måte. Frem til nå høres dette ut som et helt vanlig skytespill som du sikkert har spilt nok av. Men *Call of Duty* klarer allikevel å skille seg ut fra mengden ved hjelp av to ting: Intensitet og lagfølelse. Du får aldri et øyeblikks fred i *CoD*, og du er nesten aldri alene. Med unntak av et par oppdrag er du alltid en del av en tropp, og i motsetning til de fleste andre spill av denne typen er du avhengig av disse medsoldatene for å ha noen som helst sjanse mot den tyske krigsmaskinen.

Scenariene du skal gjennom i spillet kommer de som liker *Band of Brothers* og *Enemy at the Gates* til å bli overlykkelige over. Her skal du ta ut artilleriposisjoner i Normandie, beskytte broer i Nederland og rappe papirer i Østerrike. Den delen som fremkaller det største hakeslippet er dog når man som utkommandert russer skal innta Stalingrad. De som har sett *Enemy at the Gates* kommer med en gang til å kjenne seg igjen. Her får du en blåkopi av åpningen i filmen, uten at det behøver å være en dårlig ting. Snarere tvert i mot. Dette brettet er et av de mest intense som noen sinne er puttet inn i et spill! –*The man with the rifle shoots, the man without the rifle follows...* Gjøtt hvem av de du er...

Også i multiplayer er spillet meget bra, med en nettkode som det oser kvalitet av. Har du en noenlunde bra oppkobling mot nett er det ikke noe problem å spille på servere med 50 eller flere spillere uten store forsinkelser i spillet. En spesiell påskjønnelse gis også til inkluderingen av det såkalte *KillCam*. Med dette kan du se nøyaktig hvordan motstanderen din klarte å ta deg, noe som i mine øyne er et langt steg frem mot nettspilling uten juksere.

Tekst PER JOSEF KR. INSULÁN

FÅNYTTES: Tyske soldater gjør sitt beste for å holde de allierte styrkene på avstand.

FOR MODERLANDET: De heldige av disse soldatene har et våpen å skyte med. De andre får håpe å kunne plukke opp et på veien.

Smertelig middelmådig Ormene vender tilbake

MAX PAYNE 2
THE FALL OF MAX PAYNE
A FILM NOIR LOVE STORY

Max Payne 2
Rockstar Games/Remedy
PC/PS2/Xbox (PC-versjonen anmeldt)

spill Max Payne er tilbake for å gjøre New Yorks underverden utrygg. Med seg på lasset har han hele våpenlageret til NYPD, masse smertestillende piller og evnen til å få tiden til å gå saktere når han vil. For de som husker eneren kommer også Mona Sax

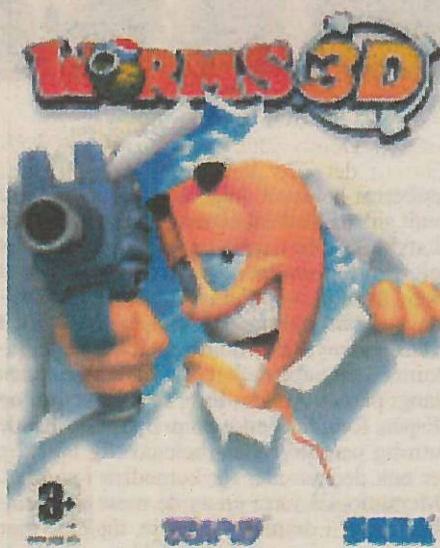
tilbake, en god gammeldags "femme fatale" som sist vi så henne lå livløs i en heis med et kulehull i hodet. Det var ikke et dødelig treff, og nå har hun lært seg å håndtere våpen bedre enn en kommandosoldat.

Dette spillet simpelthen oser av halv-hjertede konspirasjonsteorier og halvseriøse populærkulturreferanser til en slik grad at det blir litt for mye til tider. Men, ser man litt bort fra historien ligger det et solid spill under, om enn noe repetitivt og til tider ganske frustrerende. Det skal imidlertid sies at de mest frustrerende delene fra eneren har blitt forkastet, noe som øker spillbarheten litt.

Grafikkmessig er *Max Payne 2* særdeles solid. Den oppdaterte MAX-FX motoren gir full valuta for pengene dersom du har et godt DirectX 9-skjermkort, samtidig som du får særs god grafikk med noe eldre kort om du bare skrur litt ned på detaljene.

I bunn og grunn er *Max Payne 2* et spill som gir god underholdning den lille stunden det varer. (De fleste vil ikke ha store problemer med å gjøre seg ferdig på seks eller sju timer.) Allikevel blir det ikke bedre karakter fordi historien er for overdrevet, klisjeene flommer og man har en følelse av å spille originalen på nytt, selv om det er gjort masse forbedringer fra sist gang. Kjøp det hvis du likte eneren.

Tekst PER JOSEF KR. INSULÁN

Worms 3D
SEGA/Team 17
Alle svstemer

spill Endelig er de tilbake, meitemarkene med mord i blikket, et arsenal som selv USA ville vært stolt over og humoren som få har klart å etterligne. *Worms* er en gammel slager som alltid har hatt en spesiell

plass hos oss som driver en del med spill. Med denne utgaven tar de endelig steget over i 3D-verdenen, selv om det er vanskelig å tenke seg hvordan markene klarer å ta et steg...

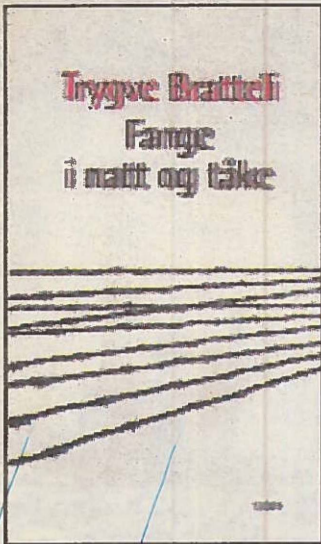
Det absurde arsenalet til ormene er også tilbake, sammen med et par nyvinninger. Super-sauen og limbomben er to av de mest spektakulære av de, mens de gamle favorittene banan-bomben og den gamle damen er tilbake.

Det er ikke stort mer å si om *Worms 3D*, egentlig. Det eneste som gjør at det ikke får en sekser er at kameraet til tider kan være noe kjeitete og at grafikken bærer preg av å være utviklet for alle de største systemene samtidig. Skal du imidlertid ha vorskpiel er det ingenting som slår en omgang *Worms* sammen med gode venner og litt leskende drikke. Anbefales for alle som gjerne vil se gamle grette damer eksplodere (bokstvelig talt!) midt i fleisen på motstanderene sine.

Prod!

Tekst PER JOSEF KR. INSULÁN

Historier fra natt og tåke

Trygve Bratteli
Fange i natt og tåke (3. utg.)
Tiden Forlag, 2003

Nyutgivelse av klassisk øyevitneskildring fra tyske konsentrasjonsleire. Forsiktig med virkemidlene og nøkternt fortalt, men sterke historier

bok Trygve Bratteli ble tatt til fange av Gestapo i Kristiansund i 1942. På vei til Tyskland ble han holdt en natt av norsk politi på det lokale politikammeret, og der fikk han sove på det rommet som politiet selv brukte til overnattinger – et rom med store vinduer i høyde med bakken utenfor. Han kunne ha rømt, men gjorde det ikke fordi han ikke ville skape problemer for de norske politifolkene. Han visste ikke hva som ventet i Tyskland, men så for seg et fengselsopphold som "politisk fange". De neste tre årene tilbrakte han i sju for-

skjellige konsentrasjonsleire, bla. Sachsenhausen, Natzweiler og Dachau. I perioder tok han av 4-5 kilo hver måned, og var så syk at han ikke klarte å spise selv det lille de fikk av mat. I Natzweiler jobba han i steinbrudd fra seks om morgenen til seks om kvelden. Det var der han lærte at det viktigste var å "jobbe med øynene," dvs. å late som en jobbet, bevege seg mye, når det var vakter i nærheten, men ellers gjøre minst mulig, for å spare krefter. Om natta lå en under ulltepper med så mye lus at de syntes å bevege seg selv, og hver dag begynte med at en måtte bære ut de som hadde dødd i løpet av natta. Og – det Trygve Bratteli mente var det verste – en var hele tida sulten, måneder i strekk, en fikk aldri spise seg ordentlig mett.

Men det var noen nyanser i gråfargen, tilfeldighetene kunne spille en stor rolle: De som fikk jobb på kjøkkenet, kunne spise potetskrell ved siden av og få et viktig næringstilskudd. Hvilken leir en satt i, hadde også mye å si; noen leire ble ledet av tyske kriminelle fanger, mens andre ble ledet av de politiske fangene, og de siste var vanligvis mye mindre brutale, med mindre

avstraffelser og mindre korrupsjon.

Men til tross for noen variasjoner, var tilværelsen aldri lett. Stokkeslagene satt løst fra fangevokterne, og en kunne gjerne bli slått uten noen spesiell grunn. Bratteli forteller at hos mange nordmenn var det mer det psykiske ved å bli slått – at en som voksent menneske bare måtte finne seg i å bli slått av andre, at en ikke kunne gjøre noe, bare krype sammen og ta i mot – som sleit. Det var en stor overgang fra å bestemme over sitt eget liv til å være så helt og holdent i andres brutale hender.

Trygve Bratteli satt til sammen tre år i tysk konsentrasjonsleir. Da han kom hjem igjen veide han 47 kilo. Han var én av de 260 norske som kom tilbake fra Natzweiler, av 500 i utgangspunktet. Tonen i boka er veldig avdempet, så mye at det kan være vanskelig å få øye på de sterke følelsene som må ligge bak. Om sjansen i Kristiansund til å rømme skriver Bratteli "Hadde jeg dengang ant hva som skulle komme, er det nok mulig at jeg hadde reagert annerledes".

Tekst NIELS PETER PETERSEN

Sjarmerende potent

ROMANTISK: Riksteateret oppfører for tiden Shakespeares klassiske mesterverk.

Romeo og Julie (Riksteateret)
Kulturhuset, 13. november

teater Det er ikke det enkleste i verden å la seg engasjere av *Romeo og Julie*. Vi har sett varianter av stykket i altfor mange sammenhenger av vårt daglige liv, til at det skal kunne bevege oss. Det er i hvert fall teorien. Baz Luhrman gjorde våre antagelser til skamme med sin filmversjon, som klarte det kunststykket i å innlemme det vanskelige renessanseversemålet i et samtidsrelevant konflikt.

Noe av det samme forsøker Riksteatret seg på. Energien i stykket er upåklagelig, noe den herlige koreografien har stor del av fortjenesten for. Scenen består av et stort stillas, som er skuespillerens lekeplass, og det er ganske spennende å se på de akrobatiske krumpringene til Romeo og hans venner. Og det er de som man åpenbart har satset på for å formidle denne oppsetningens budskap. Det er veldig stor fokus på

pubertal, seksuell vulgarisme. Det er for så vidt slik at Shakespeare legger opp til dette i stykket, men i denne oppsetningen er det gjort særlig synlig. De som hadde forventet å se stive skuespillere som fører gammel-dags språk gikk nok skuffet hjem. Stykket var omskrevet til å holde på det unge publikums oppmerksomhet, og det klarte den langt på vei. Anderz Eide som Mercutio og Espen Reboli Bjerke som Benvolio hadde utrolig potente roller (bokstavelig talt), og er nok de som står for komedien i stykket. Mercutio må være en av de mest takknemlige roller i dramaets historie, og Eide gjør den mest imponerende jobben i denne troppen. Romeo viser seg å være den mest sjarmende skikkelsen dog, hans evinnelige tenårings forelskelser er veldig godt fremstilt av Tobias Avlund Heiberg.

Stykkets svakheter finnes nok i Capulet-huset. Romeos store fiende Tybalt er forferdelig unyansert og plagsomt overspilt av Espen Sandvik. Men den som var mest irriterende av alle, var Merete Nordahl som Julie. Stykket er langt nok i seg selv (2, 5

timer) uten hennes endeløse utrop. Hun gjorde absolutt ingenting for å fremme dette stykket, man kan til og med si at kjærlighetshistorien led under hennes manglende evne til å fremstille lidenskap som noe annet enn sukking og stønning. Jeg vet ikke om det er fullstendig hennes feil, for manuset anstrenger seg kanskje litt for mye for å være tilgjengelig for ungdommen. Dette kan føre til at de mer pompøse, originale monologene til Julie blir rett og slett litt patetiske.

Tekst MAJA SOJTARIC
Foto RIKSTEATRET

Vann over hodet

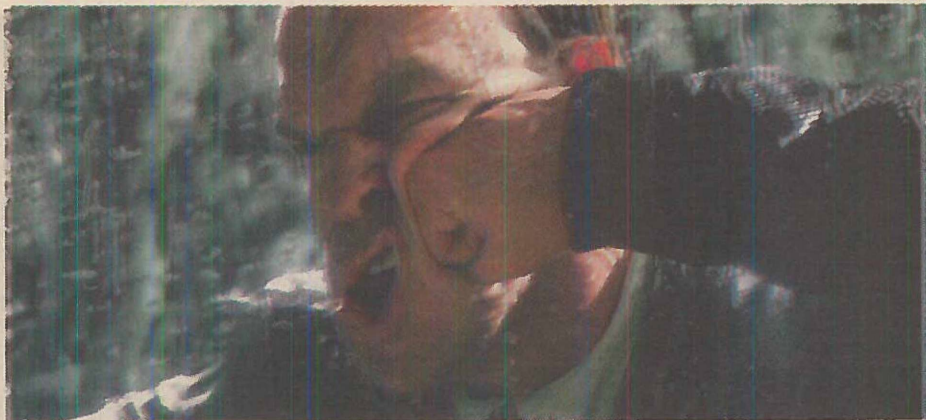
Naken (av Joyce Carol Oates)
Hålogaland Teater
Kulturhuset, 6. november

teater Hege Aga Rogstad bega seg utpå farlig grunn. Hun bestemte seg for å spille fem forskjellige kvinner og vise deres innerste svakheter helt alene. Kulissene er sparsommelig spredd rundt på scenen og Rogstad skreller av seg det ene antrekket etter det andre, og skaper seg om til et annet menneske. En lærerinne som forsøker å forføre sin elev. En ung kvinne gift med en seriemorder som soner for sine synder. En anorektiker besatt av sin appelsin. En prostituert som reiser seg fra de døde for å fortelle oss om sin tragiske skjebne. En husmor som får livet snudd opp-ned. Veldig sterke fortellinger om veldig forskjellige kvinner. Det er åpenbart at dette er vanskelig å fremstille, særlig med de minimalistiske virkemidler som er tilgjengelige. Skuespilleren må stole hundre prosent på seg selv og ha tillit til sine evner for å klare å gjennomføre så mange karakterskifter på så kort tid. Tidvis virket det som om Rogstad manglet akkurat denne typen innstilling. Karakterfremstillingen hadde vunnet på om Rogstad tok seg litt bedre tid og turte å satse litt mer. Det hun viste var tradisjonelt skuespillerhåndverk. Dessverre er det ikke nok for et slikt stykke, man må være mer modig og tørre å oppleve disse menneskene hun fremstiller, for at dette skal oppnå dybde. Rogstad strekker seg litt for mye og litt for tynt.

Det hadde vært en interessant investering om stykket ikke ble begrenset til én skuespiller, for Rogstad har mulighet til å gjøre dette bra om hun får fokusere litt bedre på sine skikkelser. Og det klarer hun dessverre ikke gjøre med alle fem på en gang.

Tekst MAJA SOJTARIC
Foto OLA RØE

OVERBEVISER: Den tredje og siste (?) filmen om Neo og Matrix leverer varene.

Frelseren leverer varene

Matrix Revolutions
Regi: The Wachowski Brothers

film Menneskene i Zion, menneskehetens siste frie by, gjør seg klar til det endelige oppgjøret med maskinene. Maskinene har lokalisert Zion, og deres gjennombrudd er nært forestående. Zions ressurser er knappe, og den eneste som kan redde dem er frelseren Neo. Problemet er at Neo fortsatt ligger bortreist. Bokstavelig talt. Fortapt i et limbo, i et ingenmannsland mellom virkelighetens verden og maskinverden.. Mens tiden går og maskinenes overveldende styrker kommer stadig nærmere prøver Trinity og Morpheus desperat å vekke ham til live igjen. Menneskeheten er presset opp i et hjørne, og desperasjonen deler leiren i to. De som tror på The One, og de som ikke tror. Kaptein Niobe velger å tro, og gir Neo skipet sitt, som han trenger for å gjennomføre sin desperate plan. Men ennå gjenstår

den siste kampen med agent Smith...

Atmosfæren er som forventet mørk og trykket, og vi får et dypere innblikk i det mangfoldige Matrix- universet. Matrix Revolutions er teknisk like briljant og like visuelt lekker som sine to forgjengere. Filmen er også akkompagnert av godt passende musikk og lydeffekter.

Wachowski brødreneror dette fint i land, og filmen innfrir og vel så det. Matrix Revolutions får en solid 5'er. Bare smårusk gjør at 6'eren glipper. En nesten perfekt slutt på en perfekt trilogi. Problemet er at filmen etterlater seg en del spørsmål vi ikke får svar på, og at slutten er tvetydig og kan virke litt lettvint. Når det er sagt, så sniker det seg inn en følelse av at dette ikke er det siste vi kommer til å se av Matrix-universet. Alt ligger i hvert fall til rette for mer Matrix.

Tekst POUL ANDRESEN
Foto FILMWEB

ALIEN: Alien er tilbake i en director's cut versjon.

Helgekino og nattgrøss

Verdensteateret er under restaurering og Fokus går mot midlertidig stenging, men kinotilbudet i Tromsø øker. Forrige uke begynte nemlig Tromsø Kino med ukentlig nattkino (fredager og lørdager) og formiddagskino (lørdager og søndager). Denne helga ble *Alien Director's Cut* vist som nattkino, med svært mange besøkende. Enda større publikumstall ble det for animasjonsfilmen *Finding Nemo*

– *Nemo* er det så stor oppslutning om at vi kommer til å vise den som formiddagskino neste helg også. Normalt vil vi jo ha utskifting hver uke, men dette er altså et unntakstilfelle. Vi sender den dubbede versjonen på lørdag og originalversjonen på søndag, sier kinokonsulent Rita Larsen. Nattkinoen

denne uka er også en premiere: *Once upon a time in Mexico* er en actionfilm regissert av Rober Rodriguez, med kjente navn som Johnny Depp og Salma Hayek på rollelista. – Det er jo ikke sånn at vi vil utkonkurrere Filmklubbens helgevisninger eller noe, men vi må jo prøve å komme publikum i møte. Dessuten har vi jo et gedigent nybygg som vi må ta inn penger til, sier Larsen.

Tekst MIKKEL BERG

FARGER, FISKER OG FØLELSER: Finding Nemo er en visuell perle for alle som elsker spektakulære eventyr.

Eventyr for barn i alle aldre

Finding Nemo
Regi: Andrew Stanton
USA, 2003

film Den lille klovnefisk Nemo blir fanget av en sportsdykker og ført til et akvarium hos en tannlege i Sydney. Alene-pappaen Marlin legger i vei for å redde sin sønn, og på veien møter han et hav av for-

skjellige planter og dyr som alle er utstyrte med store personligheter! Marlin slår følge med gullfisk Dory, som dessverre lider av veldig dårlig korttidshukommelse, og sammen får de seg litt av et eventyr. Et av filmens høydepunkter er når Marlin og Dory plutselig blir tatt med til et møte for fiskespisere på avvenning, altså haier, med mottoet "fish are friends – not food". Et annet høydepunkt er når vi blir introdusert for en flokk skilpadder med en tilbaketent

holdning med så mye personlighet at det nesten blir skummelt.

Stemmene i den originale versjonen er briljante, med Albert Brooks, Alexander Gould og Ellen deGeneres i hovedrollene. Man kan lukte Oscar-nominasjoner for alle tre, men hvis man skal trekke fram én så må det bli Ellen deGeneres som gir Dory en strålende stemme.

Vel vitende om at animasjonen, humoren og karakterene er mer enn nok til å gå å se

denne filmen, er det så bra er at den har en underliggende handling som gjør at filmen virkelig er verdt å fortelle. Det handler om omsorg, kjærlighet og mot, og det handler om eventyrlystne barn og overbeskyttende foreldre. Men mest av alt er *Finding Nemo* et fantastisk, fargesprakende og forrykende eventyr for barn i alle aldre.

Tekst PERNILLE DEHLI
Foto FILMWEB

Florian og Morten hengt sammen som to erteris. Guttene blir i Tromsø til de har tjent nok penger til flybil-

å være alt fra tater og skrullinger til religiøse fundamentalister. Det blir mye peking og dumme spørsmål, sier han.

– Derfor er det også vanskeligere å få haik her, enn det for eksempel er i Tyskland, der alle kjenner til tradisjonen, forteller Florian i det han knipser kraftig i støvelen for så sende den videre.

SVENNENE SLÅR SEG gjerne sammen i grupper når de reiser. Her er det ingen begrensninger. Florian og Morten har reist sammen en stund nå. Før de ankom Tromsø, hadde de et opphold på Senja, og før det igjen var det Danmark og Florida i USA. Nå skal de være i Ishavsbyen og jobbe for Thilo, inntil pungen teller nok penger til flybilletten mot New Zealand. Det kan vise å bli en langvarig affære, ettersom guttene er hunder etter øl. Og damer.

– Når du ikke har penger, jobber du. Når du har penger, drikker du, fastslår Morten.

– Hva skjer hvis du blir forelsket i ei jente på reisen, da?

– Så lenge du ikke får henne gravid, går det bra, fleiper, Florian, og fortsetter:

– Slikt skjer hele tiden. Du møter noen og følelser oppstår. Dette ligger utenfor vår kontroll. Og det fins flere eksempler på svenner som har bosatt seg i et fremmed land med ei jente de har møtt på reisen. Det som er så bra med opplegget, er at vi får sett hele verden og kan plukke ut den plassen vi liker aller best, skryter han og skåler.

Ølet er drukket opp, og vi, uvitende ignoranter, forsøker å helle rødvin opp i den hellige støvelen, noe som frembringer voldsomme reaksjoner hos våre tyske venner.

– What the Fuck!?! I'm not a vampire! gleser Morten.

– Rødvin i støvelen er blasfemi, grynter han og henter glass.

– Men hvor ofte vasker dere klærne egentlig?

– Never do! It's the smell of hope and adventure, flirer Florian, som for hver slurk øl, ligner mer og mer på Frodo, denne hyggelige hobbiten fra Ringenes Herre.

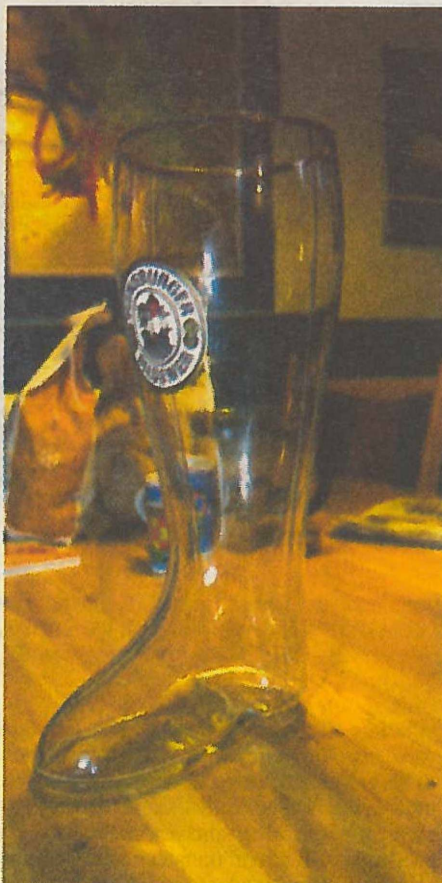
– Jeg vasker drakten en gang i året. Det merkelige er at de ikke lukter i det hele tatt. Må være noe med stoffet.

DET HØREST BEBKYMRLINGSLØST

UT. Frihet til å reise hvor du vil, piker vin og sang. I tre år til ende. Pluss én dag. Men Walz kan også være hardt og krevende. Å være en fremmed i et fremmed land, med et fremmed språk, alene, uten penger er ikke bare en dans på roser. Likevel er Walzen noe de fleste svenner ser tilbake på med glede Thilo Kimmeritz var selv svenn og vandrer for 10 år siden og oppsummer perioden slik:

– Den beste tiden i livet mitt.

**Tekst DIMA EMILIANOV
/ EIVIND BIERING-STRAND
Foto THOMAS METZ**

THESE BOOTS ARE MADE FOR DRINKING: Støvelen med øl er en stolt tradisjon blant de tyske svennene. Den skaper stemning og høy promille.

Den største tyske snekkerforeningen består av flere såkalte "selskaper", ("Gesellschaften", dvs. en forening av alle snekkerne i en by) fra Tyskland, Frankrike, Sveits, Skandinavia, Afrika og USA. (Svennene reiser også til andre steder, selv om det ikke fins selskaper der) Et selskap er forpliktet å ta imot en reisende svenn, gi ham mat og en plass å sove for minst en dag og en natt, og støtte ham på alle mulige måter. Hver selskap har et herberge, som er senteret i selskapslivet. Oftest er det et vertshus med klubbrom. En svenn som kommer til vertshuset får en "Hilse"-dram, skriver seg inn i registerboka, og slipper å betale den første natten. Om vinteren får han i tillegg en dags fri mat. Han kan spørre lederen om arbeidsmuligheter i byen, hvem som bor og jobber i byen og hvilke svenner som har kommet gjennom byen (og hvor de skulle). Verten og vertinnen blir kalt "far" og "mor", deres sønner eller døtre "bror" og "søster" (ansatte i herberget heter også "bror" og "søster"). Herberget er plassen hvor svennene møter hverandre.

MANN FOR SIN HATT: Den tyske snekker-tradisjonen vet å kle seg, og tiltrekker seg masse oppmerksomhet når de drar på byen. Her fra BlåRock.

Bønder på by'n

3 år og én dag på vandring i verden, uten penger, med forbud mot å vende hjem. Det er litt av et svennestykke.

– Skål for faen!

Ikke før har vi plassert oss i den bløte sofaen, kommer "støvelen" på bordet.

Støvelen – et to liters ølglass, merket *Selzburg*, skal etter planen vandre rundt bordet som en fredspipe, mens innholdet (øl) minker for hver kjeft den går innom. Slikt blir man skrekkelig full av, og det er også meningen.

Vi er på besøk hos Thilo Kimmeritz. Han er vert for de tyske guttene Florian Liegmann (20) og Morten Bøhling (24), som er på sitt livs store eventyr. De er på "Walz".

VED Å GÅ WALZEN gjennomfører Florian og Morten en urgammel håndverkertradisjon som går tilbake til sen middelalder, og som har holdt seg ved like, bare i bygge-

håndverket hos snekker- og murersvenner i Tyskland. Etter endt læretid, bærer det ut i verden. En Walz varer i tre år og en dag, og svennen kan ikke komme nærmere enn 50 km til hjembyen sin. Eneste unntak er i tilfelle en nær slektning blir alvorlig syk eller dør. Svenner på Walz kan heller ikke være gift.

Reisen er først og fremst en slags høyere utdanning i livets skole – svennen blir kjent med andre firmaer, andre måter å arbeide på, han treffer nye mennesker og skaffer seg livserfaring.

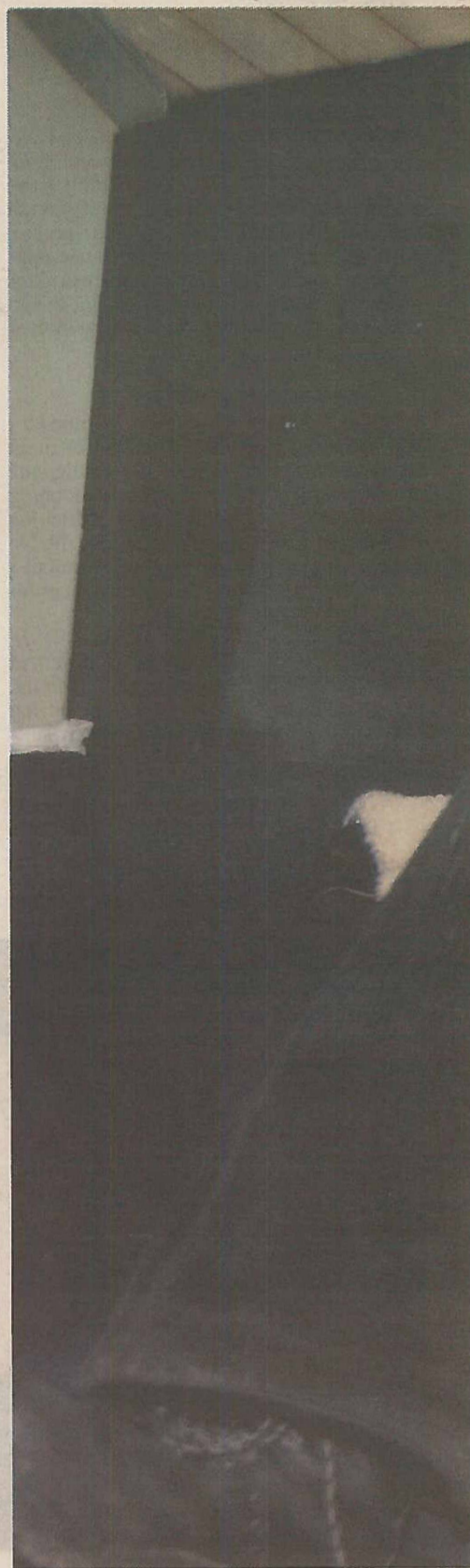
Uten penger, og kun med et snevert utvalg av klær og rekvisitter, skal de legge verden for sine føtter. Det minner unektelig om backpacking, noe Morten avviser på det skarpeste.

– Overhodet ikke, forsikrer han.

– Å holde sammen på et ungdomshotell i Bangkok og røyke hasj, lærer deg ingenting. Det vi driver med er livsskole. Vi har ikke med oss noen ting. For det handler ikke om ting, men om å utvikle seg som menneske.

Guttene er kjent som ville festløver og er godt kjent i Tromsøs bybilde, ikke minst på grunn av de lett gjenkjennelige draktene.

KLÆRNE TIL SVENNENE blir kalt "Kluft". Buksene minner mest av alt om slengbuksene som var moderne på syttitallet, selv om dette designet har eksistert i flere hundre år. I tillegg kommer hatten som de bare tar av når de spiser, en vest med jakke og en hvit skjorte uten snipp. Snekkerne har svarte Kluft mens Murene

FORDO OG SAM: På reisen rundt jorden har letten mot New Zealand.

FORBUDT OMRÅDE: Så lenge svennene er på reise, kan de ikke oppholde seg nærmere hjemstedet enn 50 km (sirklet inn).

har grå. Svennen kan reise hvor de vil og arbeide hvor de vil, men det er normalt å arbeide et sted i tre måneder og deretter reise videre, hvis de ikke har drukket opp pengene til flybilletten. For det viktigste er selvsagt:

– Øl! mener Morten
– Og damer! mener Florian
– Sex, drugs & rock n roll, hoier Florian, mens han viser fram den tradisjonelle vandre-staven snekkersvennene er utstyrt med.

– Det vi liker med Tromsø, legger Morten ut, idet han og Florian gjennomfører et rutiner samarbeid om å fylle støvelen med duggrøst øl, er at folk er blitt vant til oss (Tromsø er nemlig et av flere faste møtepunkter for svenner i hele verden). Lengre sør – i Oslo og Trondheim – blir vi anklaget for

Dildo-tester

Cecilie Kjensli er landets kanskje mest profilerte ekspert på sex-leketøy. Fra å hoppe av hovedfagsstudier i Sosiologi, slo hun seg opp som "dildo-tester" og sex-leketøy-ansvarlig. Deretter har det gått slag i slag. Nå er hun redaktør i Cupido, og sprer det glade budskapet om sex til hele Norges befolkning. Cecilie brenner for at folk skal få et bedre sexliv. I tillegg driver hun utstrakt foredragsvirksomhet.

– *Beskriv en dag på jobben?*

– Jeg vet nesten aldri hvordan en dag blir, og det gjør denne jobben spennende. Som redaktør planlegger jeg hva de neste numrene skal handle om før jeg delegerer ut arbeidet til andre sånn at jeg kan slenge beina på bordet og pønse ut nye ideer som kanskje kan glede og inspirere leserne våre.

Jeg må også lete etter gode pornofilmer og annet "sextrautstyr", som jeg velger å kalle det, men den jobben gjør jeg hjemme fra.

– *Hvor lenge har du hatt jobben?*

– Jeg begynte som frilanser for tre år siden, eller bedre kjent som "dildo-tester", fordi jeg syntes det var så mye dårlig utstyr rundt omkring, og informasjonen rundt dette var enda verre. Man anmelder jo konserter og cd'er så hvorfor ikke vibratorer, tenkte jeg, og det viste seg å være en suksess. At jeg endte som redaktør er bare en naturlig følge av at jeg er engasjert og ikke klarer å holde kjeft.

– *Hvordan fikk du jobben?*

– Denne jobben har jeg funnet på selv. Jeg sendte en mail til Cupido med ris og ros, og så ble jeg innkalt på teppet av sjefen som lurte på hva jeg kunne gjøre. Det hand-

ler bare om å "gutse". Husk, jeg hoppet av hovedfag i sosiologi.

– *En god ting og en dårlig ting med jobben din?*

– Det beste er friheten. Jeg kan komme og gå når jeg vil, bare jeg gjør jobben min. Det slitsomme er at jeg alltid er på jobb i hodet.

– *Er det et yrke du vil anbefale til andre?*

– Ja, absolutt, men stillingen er opptatt, he-he...

– *Hvilken eventuell utdannelse måtte du ha?*

– Utdannelse er oppskrytt, såfremt du ikke vet hva du skal bruke den til. Et klartenkt hode holder i massevis, og at du ikke gir opp så lett.

Oppfinner

Mange tror Karl-Gustav Gjertsen er sprøte gal. Derfor lager NRK dokumentarfilm om livet hans. Multikunstneren, showmannen og oppfinneren Gjertsen, har som fast innslag i Rorbua hos Tore Skoglund, blitt kjent som den "sprø oppfinneren". Duppedittene han konstruerer er ofte helt absurde, men bak ablegøyene skjuler det seg dypt alvor og samfunnskritisk engasjement.

– *Beskriv en dag på jobben?*

– Selve oppfinnergjerningen foregår hjemme, men inspirasjon henter jeg overalt, for eksempel i søppelcontainere. Det er mye god inspirasjon i containere som er fulle av dritt, dross og søppel. Jeg bare må bare klatre opp og kikke. Kona mi liker det ikke. Jeg er en tulling. Det andre syns er ubrukelig, tar jeg som utgangspunkt for atelieret senere.

– *Hvor lenge har du hatt jobben?*

– I over 30 år, men egentlig hele livet. Unger er jo så opptatt av å finne på ting. Et lite strå kan bli et spyd eller en portal, til å sende spytt gjennom. Slik er jeg og: Finerplater, hodeskaller og de enkleste ting kan få ny mening. Alle er kreative, hvis situasjonen krever det. En fortapt stakker på en øde øy bruker ikke mange dagene på å sette kreativiteten i spinn. Jeg har det samme hodet som andre folk. Men etter 30 år kan jeg leve av tullet mitt. He-he.

– *Hvordan fikk du jobben?*

– Jeg ville egentlig bli flyger. Men etter en merkelig oppvekst i fjøra, som sønn av en merkelig oppfinner, har situasjonen endret seg. Nå tar jeg utgangspunkt i virkeligheten og lager underholdning av det. Jeg lagde engang en *balle-tang* for å fukke sedelighetsforbrytere; den røsket folk i stellet og holdt dem fast til politiet kom. Tidligere justisminister Hanne Harlem har et eksemplar. Et annet praktverk, var batongen med lys, som lokaliserer mørkhudede asylsøkere. Og blålysene jeg fant opp, til å montere på hodene til politiet, falt i smak. De lo godt. De trenger litt latter i en traurig hverdag.

KREATIV: Karl-Gustaf Gjertsen er moromann og hobbyoppgifter.

– *Hvilke oppfinnelser er du mest fornøyd med?*

– En søppelboks bygd som et dinosaurhode – en *Jurassic Trash Can* med tenner og øyne. Ungene elsker den. Når du trækker på pedalen spretter den opp som et troll i eske. Har planer om å tilby den til et firma.

– *Hva er drømmeoppgiften – mulig eller umulig?*

– Det måtte selvsagt bli *skallebank-kurator!* En innretning som banker deg i hodet med hammer før festen, slik at du trener opp hodet til skallebanken dagen derpå. Finner

du opp noe som faktisk fungerer mot tømmermenn, vil du bli steinrik.

– *En god ting og en dårlig ting med jobben din?*

Jeg er bare sjeleglad for å holde på med akkurat det jeg gjør. Problemet er de altfor mange ideene og innfallene mine. Bli litt vanskelig å velge ut de beste. Menneskelivet er så variert, det er så mye å ta tak i. Min oppgave å få folk til å le. Jeg er opptatt av å more folk.

– *Er det et yrke du vil anbefale til andre?*

– Selvsagt! Alle er kreative, enten det gjel-

der musikk, tegning eller å prate, for den saks skyld. Det rare er at selv det enkleste menneske viser grenseløs kreativitet når det gjelder ondskap. Da finner vi på jævelskap og "kukstøkker" av en annen verden, kun for å tyne en stakkar. Slikt liker jeg ikke.

– *Hvilken utdannelse må du ha?*

– Bare livets skole. Selv om du ikke blir oppfinner på heltid, kan du jo gjøre det på si. Som krydder...

Privatetterforsker

Husker du "Folkets Røst"? Den engasjerte villmannen i debattprogrammet *Lønning og Staff* på TV2. Han som stjal showet og tordnet flammende innlegg i alle retninger. Innlegg som ikke nødvendigvis angikk saken, men som inneholdt en usaklig mengde fremmedord, noen deciliter spytt og en voldsom dose idealisme. Hans Kristian Bauge talte alltid de svakes sak. Nå kjører han drosje for å finansiere gjerningen som privatetterforsker. Når Bauge tar saken skjelver det offentlige. Han kjemper for grasrøta og vil snart reise riksrett mot sosialministeren.

– *Beskriv en dag på jobben?*

– Nja, yrket som privatetterforsker er neppe så glamorøst som klisjeene fra TV. Lite skygging og slikt. For min del blir det mye rapportskrivning. Jeg slår på internettet, surfer litt og studerer loggdata. Offentlig kriminalitet skaper sjelden de store over-

skriftene.

– *Hvilke saker har du?*

– Det er en rød tråd mellom "Folkets Røst"-figuren min på TV2 og jobben som privatetterforsker. Jeg liker ikke at folk trampes på. Jeg hater det. Derfor siler jeg saker og har lagt min sjel i avsløre menneskerettforbrytelser begått av det offentlige. Sosialetaten er den store værstingen. Her er det lite respekt for grunnloven å spore. De fratar enkeltindivider menneskeverdet. Jeg har luftet riksrettvåpnet, som er et uhyre mektig våpen, ovenfor Stortinget tidligere. Og nå gjør jeg det igjen – mot sosialministeren. Jeg liker at folk har det bra. Derfor elsker jeg jobben min.

– *Hva er den merkeligste saken du har hatt?*

– Aner ikke. Er jeg ferdig med sak, så er jeg ferdig med den. Ferdig med det.

– *Hvor lenge har du hatt jobben?*

– Har holdt på lenger enn jeg gidder å

huske. Må vel være 10 år eller lignende.

– *Hvordan fikk du jobben?*

– Jeg kom og tok den, som et resultat av glødende hjerte og interesse for juss.

– *En god ting og en dårlig ting med jobben din?*

– Vel, den er styggelig tidkrevende, noe som ofte er tilfelle når du har med lovsnakkende å gjøre. Offentlige lovbrudd mot enkeltmennesker er ømfintelig stoff. Ved nærmere ettertanke er det et voldsomt arbeid. Jeg blir ikke rik, men yrket er *berikende* og interessant.

– *Er det et yrke du vil anbefale til andre?*

– Både ja og nei. For å hanskes med dette, kreves en god porsjon tålmodig og sterkt engasjement. Innsikt i juss er heller ingen ulempe.

– *Hvilken utdannelse må du ha?*

– Du bør ha kompetanse, formell eller uformell. Jeg har lest mine jussbøker, men har ingen papirer. Kompetansen for å bli

privatetterforsker kommer ikke over natten. 10 år av livet ditt må du regne med å bruke. Minst. Formell kompetanse er forresten oppskrytt. Det fins en bråte elendige advokater. En som går juss for å ta eksamener, og får laud, har ikke automatisk kompetanse. Papirer er ingenting verd. Ikke når det virkelig gjelder.

Lokomotivfører

Jernbanen er den mest tradisjonsrike delen av norsk kollektivtrafikk. Hvem har vel ikke gode (og grusomme) barndomsminner om lange togturer gjennom skog og mark? Hvem har vel ikke drømt om å sette seg bak spakene på Ole Tobias og trå gassen til bunns? Den drømmen kan bli virkelighet, forteller Rolv Jørgensen, som har kjørt lokomotiv i 16 år, og er nå tillitsvalgt i Norsk Lokomotivmannsforbund.

– Beskriv en dag på jobben?

– Jeg er ansatt i Cargonet og kjører primært godstog. En dag på jobben starter gjerne tidlig på ettermiddagen, hvor du først kontrollerer kjøreordren. Neste stopp er lokstallen og teknisk kontroll av vogna. Sikkerheten står i høysetet. Det siste som skjer før du ruller av sted er bremseprøver. Så kjører man toget. Maks 100 km/t og maks kjøretid 5 og en halv time, noe som tilsvarende til dømes Dombås – Trondheim. Det er et dagsverk. Så sover man, gjerne i 8-9 timer, før man returnerer.

– Hvor lenge har du hatt jobben?

– siden 1987

– Hvordan fikk du jobben?

– Jobba som elektriker, men syntes det virket mer spennende å kjøre tog.

– Har det vært noen utvikling i yrket siden damplokomotivet rullet inn?

– Noe aldeles voldsomt! På damplokene var det åpent, og bare en skjerm foran til beskyttelse, mens man sto og jobbet. Unntatt ved fyrkjelen var det kaldt og gufsete og jævlig. Helt hårreisende. Moderne lok har jo aircondition og cruisecontroll. Det er andre tider nå. Og tenk på hestekreftene. Du er gjerne stolt av bilen din, hvis den har 200 HK. Et lokomotiv har 7000 HK. Bilen blir en pusling i forhold...

– En god ting og en dårlig ting med jobben din?

– Det deilige er en selvstendig jobb med høyt ansvar, hvor du føler at du er kongen. Liker du å jobbe skift gir yrket fleksibilitet, og lønna er god. Den andre siden av skiftarbeid er helsebelastninger og mye fritid vekk fra hjemmet.

– Er det et yrke du vil anbefale til andre?

– Selvsagt, aldri hatt noen problemer med det.

– Hvilken utdannelse må du ha?

– Det holder ikke å ha studert filosofi et par år, for å si det slik. Du må ha den kompetansen som kreves: Videregående skole elektriske/mekaniske fag som er relevante

for lokføreryrket, pluss allmenne fag og relevant tilleggsutdannelse. Tilsammen tar selve utdanningen halvannet år, og det gis lønn under opplæring. Det stilles også helsekrav. Synet må være tilstrekkelig, mens sukkersyke og epilepsi er forbudt. I Norge fins det ca 1200 lokomotivførere.

– Det er mange som venter på Nord-Norgebanen her oppe. Når kommer den?

– Det er et politisk spørsmål. Jeg synes det er en god ide, som bør realiseres. Men det kommer ikke til å skje før SV har rent flertall på Stortinget. Markedsøkonomien rår og hindrer skinnene i å strekke seg til Tromsø. Desverre.

Julenissen

JULENISSEN: I egen person.

Julenissen i Drøbak er viden kjent kloden rundt. Hit går alle brev med adresse "Julenissen, Nordpolen", og juleposten flommer inn året rundt hos Tom Kristiansen, som er fast deltidsjulenissee med høysesong i desember. Når han ikke er Julenissen, jobber han som turiststjef i Drøbak.

– Beskriv en dag på jobben?

– En vanlig dag er gjerne fire gestikulerende italienerere som står foran disken og kjenner meg igjen fra julenisse-bilder på internett. De vil som regel inn og ta bilder, og da tar jeg dem med inn i lite rom hvor det er fullt av julepost og barna kommer opp på fanget mens foreldrene tar bilder. Litt senere ringer kanskje en bestemor som ønsker julegave til barnebarna og da må den norske nissen formidle vennlighet og omtanke, og ikke nødvendigvis dyre julegaver. Nisseboligen befinner seg på turistinfoen i Drøbak – her er det jul året rundt!

– Hvor lenge har du hatt jobben?

– Tja... jeg er jo nisse nr. 2. Det er 7 år siden jeg kom frem i dagslyset nå... Min far

var jo nisse før det, og så min bestefar og så videre. Slike ting går jo gjerne i generasjoner.

– Hvordan fikk du jobben?

– Det hjelper godt å være 1,95 høy med langt grått hår og skjegg, og ikke akkurat ha pipestemme.

– En god ting og en dårlig ting med jobben din?

– En bra ting er man stadig blir invitert til lutfiskmiddager, og en dårlig: man blir jo så innmari feit. Nissen må jo spise, og nissen må få ekstra porsjon – derfor veier nissen 130 kg.

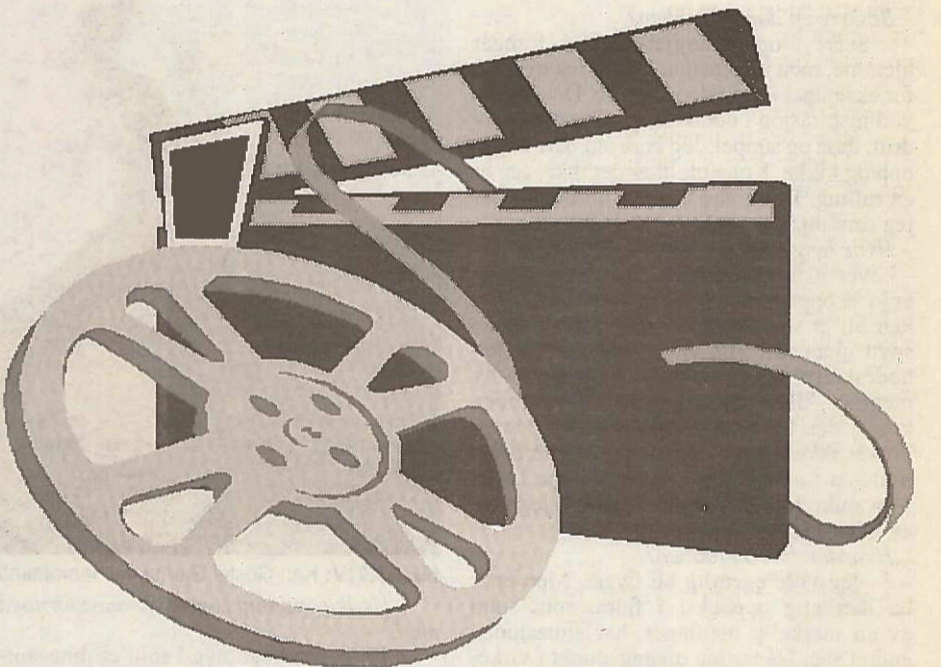
– Er det et yrke du vil anbefale til andre?

– Ja, det kan jeg forsåvidt. Folk har jo større forhåpninger til julenissen enn den amerikanske nissen, og de fleste har jo gode erfaringer med julenissen, så sann sett er det gode erfaringer.

– Hvilken utdannelse må du ha?

– Det holder med rimelig gode manerer og et anstrøk av høflighet og medmenneskelighet.

Filmoversetter

Filmoversetter er for mange selve Drømmeyrket, men som ingen aner hvordan de skal bli. Harald Ohrvik har i en årrekke livnært seg som filmprodusent, og har siden 1997 jobbet utelukkende med å oversette filmer. 250 filmer har det blitt totalt, den siste ikke akkurat ukjente *Matrix Revolutions*.

– Beskriv en dag på jobben?

– Først ser jeg filmen som skal oversettes. Slik husker jeg hva som har foregått, før jeg setter meg framfor PC'en med "Spotting-listen" (filmens replikker og hvor lange de er) og dialoglisten. Utfordringen ligger i å korte ned replikker og slå de sammen, for at folk skal forstå. Amerikanerne er ikke vant til undertekster, så de gjør ikke jobben enkel for meg. Brita Møystad Engseth slaktet meg engang for en oversettelse. Hun mente det var radbrekking av norsk språk. Generelt er rim og vers er det mest utfordrende.

– Hvor lenge har du hatt jobben?

– Holdt på siden 97. Før det var jeg filmprodusent.

– Hvordan fikk du jobben?

– Noen syntes visst jeg egnet meg til det.

– Hvilke filmer har du oversatt?

– Husker ikke alle titlene. Oversetter 40 filmer i året, og har gjort 250 totalt. Nylig oversatte jeg den siste av *Matrix*-filmene, som forøvrig ikke var noe storverk. Men det er jo alt mulig, fra Pedro Almodovar til japanske, indiske og europeiske filmer.

– Den beste filmen du har oversatt?

– Hadde stor glede av *Oscar Wilde*. Det var en veldig utfordring å formidle et

slikt vidd og veltalenhet, innenfor de usle parametrene jeg har.

– Du er klar over at dette er drømmeyrket til flere unge mennesker?

– Joda, men det er ikke så lett. Det viktigste er ikke å beherske et fremmedspråk. Hovedproblemet er å kunne språket du oversetter til. De som prøver å få denne jobben ved å skryte av hvor jævla god de er i engelsk kommer neppe langt.

– En god ting og dårlig ting med jobben din?

– Fleksibelhet og frihet til å disponere min egen tid, er noe jeg setter høyt. Har egen seilbåt og ligger gjerne og dupper langs svenskekysten med PC'en og et par filmmanus. Dessuten er yrket kreativt og utfordrende. På minussiden er oversetteryrket ulidelig ensomt. Har null jobbmiljø og sitter stort sett for meg selv. Jeg har ikke e-post engang; leverer og henter manus personlig.

– Er det et yrke du vil anbefale til andre?

– Hehe! Nei vil ikke anbefale det til noen, for da kan jeg risikere konkurranse...

– Hvilken utdannelse må du ha?

– Aner ikke. Jeg har bare artium og noen fag her og der, utenom erfaringen som filmprodusent. I denne bransjen kreves både livserfaring og språklig kompetanse. Tror ikke det er så lett for en nyutdannet bedreviter å starte på scratch. Filmmiljøet plukker opp folk de mener har best kvalifikasjoner.

Veivalg ved reisesens slutt

To fulfill a dream, to be allowed to sweat over lonely labor, to be given a chance to create, is the meat and potatoes of life. The money is the gravy.

– Bette Davis

Hva skal du bli når du blir stor?

Svært får av de som starter på høyere utdanning har en klar oppfatning av yrkesvalg ved reisesens slutt. Veien blir til mens vi går, og vi ender gjerne opp med noe helt annet enn det vi forestilte oss. Og når vi endelig kommer ut i arbeidslivet, skifter vi jobb som aldri før. I Norge fins det ca 350 ulike yrkesgrupperinger og ca 5000 yrkestitler du kan smykke deg med. Slike muligheter fører til et av to: valgfrihet og

håp eller total forvirring.

I denne reportasjen setter vi fokus på utradisjonelle valg. På mennesker som har gitt katten i forventninger, studieprogresjon og vekttall, og gjort akkurat det de har lyst til.

Tekst SIAN CONSTANCE O'HARA & EIVIND BIERING-STRAND

Foto TONJE MERETE MOE

Hvalfanger

Vil du tirre på deg folka med de grønne hjertene, er kanskje hvalfangststyrket noe for deg? Mye ikke-fisk, men likevel kjøtt med en dæsj av sjøsmak attåt rett hjem i fryseboksen er ikke å forakte. Bjørn Hugo Bendiksen haler inn monster på monster fra havet, men har fremdeles ikke vært i åpen kamp med Greenpeace.

– *Beskriv en dag på jobben?*

– Det er nesten umulig fordi hver dag er forskjellig. Har du fangst, så har du fangst... Vi er veldig avhengig av godt vær. Man drar gjerne ut på en 3-ukestur og når vi bare leter (og ikke finner) hval så er det 6 timer på, og 6 timer av. Det er mye venting, og veldig ofte finner du en hval, men får den ikke. Når vi finner hval, så jobber vi hele tiden. Perioden fra du finner til du skyter varer, i alt fra et par minutter til evigheter. Fra vi har fyrt av harpuncanonen til den er halt ombord og vi er klar for neste, går det gjerne 2 1/2 time. Det er vågehval

SPEKK: Havner denne hvalen på middagsbordet ditt?

man leter etter nå for tiden og de er gjerne 7-8 meter lange... Den største jeg har fanget var i underkant av 10 meter. Det var mye hval og god fangst i år. Jeg har fanget 20 hval i år.

– *Hvordan lagrer dere dem på skuta?*

– *Stabler dere dem i høyden?*

– Nei, vi kutter dem opp og kaster avfall til sjøs.

– *Hvor lenge har du hatt jobben?*

– Jeg var 15 år da jeg begynte, og jeg er 39, så det blir vel 24 år.

– *Hvordan fikk du jobben?*

– Jeg fikk jobben i arv – både min far og bestefar var hvalfanger, og da jeg var 15 hoppet jeg av skolen og stakk til sjøs.

– *En god ting og en dårlig ting med jobben din?*

– Det som er bra, er helt fantastiske naturopplevelser, man får se utrolig mye på havet. I tillegg er det enkel tilgang på kjempegodt hvalkjøtt – gratis! Det som er mindre bra er at arbeidet er så avhengig av

været, det kan fort bli lite å gjøre hvis vær- og vindene ikke er i godlune.

– *Er det et yrke du vil anbefale til andre?*

– Ehh... Ja, men ikke hvis du har tenkt å bli veldig rik – hvis du derimot vil oppleve noe, så er det absolutt et yrke å anbefale.

– *Hvilken utdanning må du ha?*

– Tja... Det kan være en fordel med bakgrunn i fiske, men på den andre siden kan alle lære det her. Det er en fordel å være sterk, men ikke en nødvendighet. Det er bare å søke på jobbene som lyses ut på de forskjellige båtene.

– *Tror du hvalen er et eksepsjonelt intelligent dyr?*

– Vågehvalen er det helt klart ikke noe eksepsjonelt ved. Dette med at hvaler har språk og lignende er greit nok – det er et pattedyr, og de fleste pattedyr gir fra seg lyder og kommuniserer med artsfeller, men jeg tror ikke det er noe mer mystisk enn det. Hvalen er langt på vei sammenlignbar med

en ku. Og jakten blir i prinsippet det samme som en hvilken som helst annen jakt, som f.eks. elg – bortsett fra det at ikke like mange dyrevenner synes de er søte.

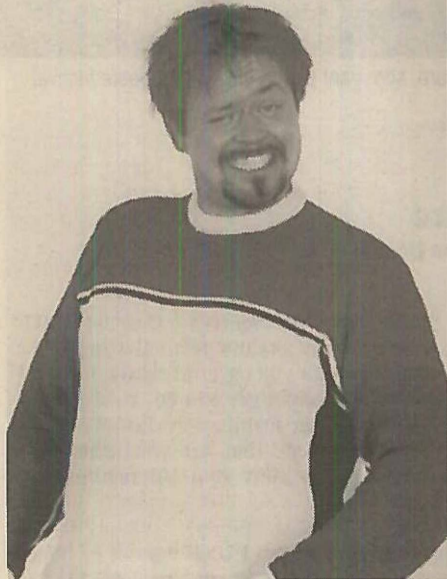
– *Har du smakt delfin eller spekkhoggere – barnas yndlinger på kinolerretet?*

– Ikke delfin, selv om det er nok av dem. Spekkhoggere har jeg heller ikke smakt, men de ser veldig gode ut.

– *Har du noen spesielle meninger om Greenpeace som du gjerne vil luften?*

– Vel, egentlig ikke. Greenpeace har jo skapt seg et levebrød på oss hvalfangerne, men de har roet gemyttene de siste 15 årene og vi har knapt sett til dem – hvertfall har ikke jeg.

Barne TV-onkel

BARNSLIG: Asgeir – sjefen over alle sjefer.

Asgeir Borgemoen er BarneTV-onkel i NRK og trives med det.

– *Beskriv en vanlig arbeidsdag.*

– Dagen begynner 08.30 i sminken hvor jeg blir nedpuddret i en halvtime, og dernest står studio for tur. Vi har først en gjennomgang med kamerafolk – hva som skal skje, kameraplassering osv. Det hender vi må ta mange opptak – det kommer litt an på dagsformene, blant annet i hvilken grad man klarer å sette seg inn i teksten, eller leve seg inn i handlingen. Inne går det som regel greit, mens ute forstyrres biler, fly og annet støy og vi ender gjerne med mange bomskudd.

– *Hvor lenge har du hatt jobben?*

– Jeg begynte i Barnetv i 1998, hadde en pause i år 2000 og tok opp tråden igjen i februar 2002.

– *Hvordan fikk du jobben?*

– Det var veldig tilfeldig egentlig. I forbindelse med Lillehammer OL ble det satt opp en gjøglerskole. Jeg ble med og jobbet som gategjøgler under hele OL. Jeg likte det veldig godt, og reiste lenge rundt om kring i Norge som gjøgler. En dag ble jeg oppringt av en fra NRK som hadde sett meg i aksjon og ba meg om et møte, og så fikk jeg jobb.

– *En god ting og en dårlig ting med jobben din?*

– Det som er bra er at du treffer og blir kjent med vanvittig mange mennesker – og jobber med mennesker. Det som er dårlig går nesten ut på det samme. At det blir litt for mye til tider. Dessuten kjenner mange folk deg og har en formening om deg – det er vanskelig å bare gå et sted å være seg

selv. Det er dessuten vanskelig å bli tatt seriøst – det er forventet at man er klovn til enhver tid, og folk kan til og med finne på å behandle deg som et barn selv. Det er mange som får en naiv "approach" til deg, som er på kanten, og faktisk ekstremt pinlig. Folk forventer gjerne også at jeg holder meg inne i Barnetv-tid, og at jeg legger meg klokken åtte. Man blir undervurdert, og det er kanskje det verste jeg vet.

– *Føler du at du bærer et spesielt ansvar som forbinde for Nasjonens poder og piker?*

– Det har jeg ikke reflektert så mye over faktisk. Til en viss grad har jeg vel det, men man kan ikke ta på seg all verdens ansvar heller. Jeg synes ikke at barnetv-virksomhet skal medføre noe begrensninger for mitt privatliv, utover alminnelig folkeskikk og norsk lov. Man blir lei av fedre på pub som sprader bort til deg og sier: "Fy søren, dette skulle barnet mitt ha sett!" Det er ikke så morsomt lenger. Merkelig måte å nærme seg mennesker på, og man kan dessuten spørre seg om hvem barnet hadde blitt mest skuffet over: Pappa, eller jeg på pub? Videre konkurrerer jeg med racerbiler, og det synes folk er veldig rart – de synes ikke det passer sammen med BarneTV. Jeg kan forstå at barn tror at Eli virkelig bor sammen med en filtgiraff i Portveien 2, men det er ubegripelig for meg at foreldrene deres tror det, og til og med blir skuffet når det viser seg at det ikke stemmer.

– *Er det et yrke du vil anbefale til andre?*

– Ja og nei. Yrket er jo helt strålende – kjempemorsomt! Men samtidig nei, fordi det er en sånn greie nå for tiden at

det er innmari viktig for mennesker å bli kjendis. Man vet ikke helt hva man går til, og man kan fort få litt for mye av det. De siste årene har vært et forferdelig kjøp. Før, når man var inne i business, så hadde man etablert seg der, men nå er det ikke lenger noe trygg jobb. Uansett hvor flink du er så kan du være ute dagen etterpå. Det er ikke noe trygg jobb. Realitykonseptet har forpestet bransjen og alle skal ha sine fem minutter. Det viktigste er nå jobben, mener jeg, og ikke å være på tv. Realitykonseptet er jo skummelt.

– *Hvilken utdanning må du ha?*

– Jeg har ingen utenom videregående. Jeg fant aldri min greie etter gymnaset – alt var feil hele tiden til jeg kom i kontakt med gjøglerskolen og så ble jeg hekta. Det var min utdanning, eller karrierestart, om du vil. Gjøglerens skolen besto i flere kurs, og OL var selve eksamen. Vi underholdt på stortorget på Lillehammer og Gjøvik. Etter OL løp jeg rundt i 6 år, levde livet og lærte å akseptere mennesker, og ikke minst seg selv. Forskjellen er å ønske seg en ting og å ville seg en ting, og eventuelle talenter man har er bare sporet inn på veien. Jeg har bestemt meg for å alltid gjøre det JEG har lyst til! Det høres kanskje egoistisk ut, men det er ikke ment på den måten. Nå har jeg det veldig bra, og hvis jeg ikke har det, så gjør jeg noe med det. Det har faktisk aldri vært noe mål å komme på TV. Jeg tror hemmeligheten er å ikke ha for mye ambisjoner. Det avhenger av mye flaks, og det handler mye om å være på rett sted til rett tid, og å gripe fatt i det når man først er det. Jeg tenker mer på *hvordan* jeg er, i stedetfor *hva* jeg er og *hva* jeg gjør. Her og nå.

- den kan være en dans eller annen form for performance,
 - det kan være en kombinasjon av ulike ytringsformer (f.eks. film, figurer, teater)
 Tekster (o.l.) sendes inn til HATS, Postboks 1216, 9269 Tromsø eller monologfestivalen@hats.no

Blix-prisen 03 til Tore Elias Hoel

Blix-prisen deles ut hvert år av Det Norske Samlaget, til forfattere som skriver på nordnorsk dialekt eller nynorsk. Det legges alltid vekt på å hedre yngre forfattere og forfattere som skriv for ungdom. I år gikk prisen til harstadværingen Tore Elias Hoel, som har skrevet både lyrikk og ungdomsbøker. I år har han

gidd ut *Glaskula*, som er ei bok på nynorsk om ei ung byjente i overgangsfasen mellom barn og voksen. Hoel er kjent for å legge vekt på identitetsutvikling og sosiale skilla i bøkene sine, noe som juryen har lagt vekt på i bedømmelsen.

beste festival

ENGASJERTE VINNERE: Maria Fredheim (20) og Charlotte Bendiksen (19), henholdsvis leder og sekretær ved non profit-festivalen North Of Nowhere, som vant prisen for Norges beste festival 2003. – En eventyrlig triumf, jubler de to.

PUBLIKUM: Folke vet å kose seg på North of Nowhere.

Foto MAJA SOJTARIC

North of Nowhere
 Tromsøs yngste, Norges beste

• North of Nowhere ble første gang arrangert 31. August 2002. Arrangørens ønske var å etablere en utendørs festival sommertid i Tromsø. Et sterkt ideal i organiseringa var og er at festivalen skal være nonprofit, altså ikke tjene inn mer penger enn det som er nødvendig for å holde liv i tiltaket. NON er inspirert av *Eat the Rich*-festivalen i Trondheim, og de to gangene den har vært arrangert, har den i likhet med inspirasjonskilden vært uten aldersgrense og inngangspenger.

• Hvert år har bandene som deltar spilt gratis. I 2002 var det 17 band, deriblant *Thee Mono Sapiens*, *Rocketboys* og *Boknakaran*. I 2003 var det færre band, men mer spilletid på hvert band. De som deltok dette året var *Pulp Vixen*, *Idiamean*, *Pekka Volt*, *Dominic*, *Minor Majority*, *Preslex*, *Regression Point* og *Evil Belly*. I -03 var dessuten billedkunst og performance inkludert i festivalen, noe som arrangørene satser på å gjøre til en fast begivenhet.

• Hittil har festivalen vært arrangert på utescenen til universitetssykehuset i Tromsø, avdeling Åsgård. Denne scenen planlegges også benytta neste år.

• Mer informasjon på: www.northofnowhere.org

Åndemaneren i det store auditoriet

INNENDØRS FYRVERKERI: Den fryktede Dr. Ed Huff sparte ikke på kruttet i sin demonstrasjon av eksplosive forbindelser. Foto POUL ANDRESEN

Hva skjer når kjemiens svar på Dynamitt-Harry får fritt spillerom med all verdens eksplosiver innomhus?

Fredag ettermiddag var det Smell og Bang på Mat-Nat. Kjemiprofessor Edward Hough alias "Ed Huff" og eksperimentassistent Hanne Foshaug stod for semesterets mest eksplosive forelesning. Årets arrangement ble dratt i gang av kjemiforeningen Ester.

Det store auditoriet i realfagsbygget var stappfullt og publikum måtte sette seg i gangveiene for å få plass. Da klokken nærmet seg 15.15 var det en entusiastisk og forventningsfull masse som så fram til action! Før det hele braket løs bemerket Huff:

– Jeg er like nervøs som dere.

Kruttrøyk og flammer

Her skulle ting skje! Og publikum ble ikke skuffet. Huff skred til verket som en åndemaner eller tryllekunstner. For en ikke-kjemiker fremstod eksperimentene som om de skulle vært framkalt gjennom magiske besvergelses kombinert med mystisk pulver. Dette skapte reaksjoner. Både blant stoffene og blant publikum.

Det myldret av stoffer, væsker, gasser og diverse pulver. Det ble sprengt og det boblet og freste i

alskens farger og fasonger. Stoffer oste utover reagenskolbene og inntok underlige former og fasonger. Tidvis ble auditoriet fylt av røyk, og diverse navnløse odører spredte seg. I det hele tatt var det en eksplosiv stemning, hvor stoffer glødet i et mørkelagt auditorium for deretter å svinne hen i mørket.

I løpet av showet gav professoren og assistenten muntre, tekniske, og ikke fullt så tekniske forklaringer og informasjon. Publikum fikk et lite innblikk i kjemiens iboende mysterier.

Kjemiunderholderne leverte altså en munter og spenningsfylt "forestilling". Noen av de mest oppsiktsvekkende episodene nevnes her.

Flytende nitrogen

Professoren frøs ned en tomat med flytende nitrogen. Deretter pølet han tomaten i auditoriumsveggen. Tomaten rikosjetterte som en ball og falt ned på gulvet, hvor den gikk i tusen knas. Så ble en banan utsatt for samme "nedfrysing". Den ble brukt som hammer. Professoren banket inn en spiker

med bananen, og det fungerte helt utmerket. Den velkjente "inhaler helium fra en ballong" øvelsen ble også prøvd av flere i salen. Verd å nevne er også Huffs vannforsøk, hvor han fikk vann til å renne oppover. Helt utrolig!

Som seg hør og bør ble seansen avsluttet med et kraftfullt smell. Da Huff spurte om han skulle gjenta dette så var ikke publikum sene om å rope JA!! Og slik ble det. En fredags ettermiddag utenom det vanlig i det store auditoriet.

Tekst POUL ANDRESEN

SPENNENDE SAKER: The North med Heidi Johansen på vokal, er et spennende nytt band, plateaktulle og med et sjangeroverskridende uttrykk som ikke ligner på noe annet. Foto EIVIND BIERING-STRAND

Nytt band i byen

The North frister Tromsøs befolkning med grenseløse sjangeroverskridelser og rykende fersk plate

Platekontrakten med West records for debutskiva *No Borders* kom nemlig rett ut av det blå.

– Jeg og Bjørn-Ole Olsen var omstreifende trubadurerer som drømte om å lage ei skive med tolkninger av Cornelius Wreesvijk. Plateselskapet snuste litt på demoen vi hadde kokt sammen, og spurte om vi ikke heller ville gi ut eget materiale. Det kunne vi ikke si nei takk til, og dermed snekret vi sammen et band på rekordtid, sier Heidi Johansen, vokalist og låtskriver i bandet, som bare har eksistert et halvt år.

The North ser ikke på seg selv som et tilskudd til floraen av rockeband i Tromsø.

– Musikken vår er et kompromiss mellom folk og rock. Vi blander inn det meste, det er ikke rock, ikke pop, men et eget uttrykk, med impulser både fra Russland og Brasil. Ei plate bør gjenspeile bandet, så det at vi alle har ulik bakgrunn, er lett å høre på denne skiva, sier gitarist Bjørn-Ole Olsen.

Gåte og Lumske er eksempler på band som med hell har blandet tradisjoner og folkemusikk inn i

uttrykket sitt. Men The North er ikke så begeistret for denne sammenligningen.

– Gåte er fullt og helt bygd rundt folkemusikken. Vi henter bare inspirasjon derfra. Vårt spenn går fra folk til rock og visemusikk med andre elementer på kjøpet, mener Olsen.

Den nye skiva som er spilt inn på rekordtid, ble som første plate noensinne produsert i det nye "Musikkens Hus" i Mellomveien. Først snekret de band. Så snekret de studio. Og så snekret de plate. Og det skjedde fort. Men resultatet er gjengen svært fornøyd med.

– Vi håper å kunne by på en utradisjonell og ny opplevelse, avslutter Heidi Johansen.

Tilbakemeldingene har vært gode, spesielt fra produsent Truls Birkeland (bla. Vamp), som mener musikken til The North har en helt spesiell nerve og sjel.

Om du møter opp på Colosseum torsdag 20.11. under releasekonserten, kan du selv finne ut om dette stemmer.

Tekst EIVIND BIERING-STRAND

Ukens bilde

Dikt til deg

LITEN OG STOR

Som barn fikk du ofte lov til å sitte ved voksnes bord for stum og andektig å lytte til deres bevingede ord.

Om livet og all den mening som livet visstnok skal ha. Og denne merkelige tale skjønnte du ingenting av.

Du sa til ditt undrende hjerte at: gid jeg måtte bli stor så også jeg kan snakke med mange og rare ord-

Det er så meget i verden jeg ikke forstår og kan si, men alle de store forstår det, og fryktelig stor vil jeg bli!

Du satt der i smug og beundret de voksnes hemmelighet. Kunne du kanskje vite at voksne ingenting vet?

Kunne du kanskje vite at ordenes tunge flom bare er til for å skjule en skremmende fattigdom!

Og at de dumme og store aldri forsto et fnugg av livets deilige sannhet i dine øynes dugg!

Kunne du kanskje vite at du så liten og vek eide tilværelsens under midt i din egen lek?

mens alt hva de sørgelig store fant det for godt å bedrive, bare var flukten fra leken, fordi de var redde for livet!

-Andre Bjerke-

DEILIGE DAVID: Dette lille scoopet - et mikrosekund av et øyeblikk, fanget v en kameralinse - sier kanskje mer om menneskelivet enn vi liker å innrømme. Et kikk er nok.

Ukas Hamsun Manøvers meningsløse malerier

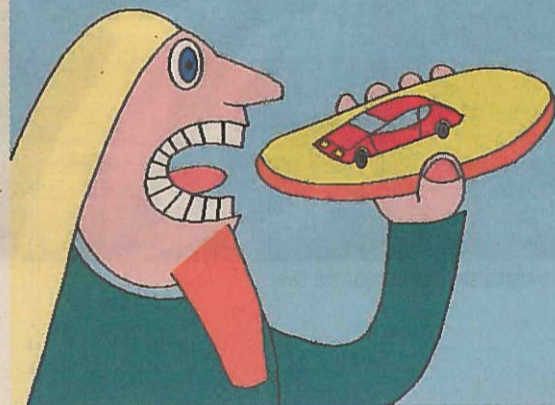
Etter massiv pågang og glødende telefonlinjer, har vi endelig valgt å gjeninnføre den folkekjære spalten *Ukas Hamsun*, som et fast innslag fremover

Ukas Hamsun er presentert i samarbeid med Hamsun-foreninga Landstrykere.

"Bernt Lie har Ret: Tromsø Stift er et Æventyrland. Det er et Æventyrland som Alverden rejser for at se. Ja om Sommeren, vil man svare. Ogsaa om Sommeren. Landet er det samme Aaret rundt, det er bare Varmen og Lyset som skifter, der blir en kaldere og mørkere Tid - akkurat som alle andre Steder i Verden. Og Vinter som Sommer er Tromsø Stift et Æventyrland".

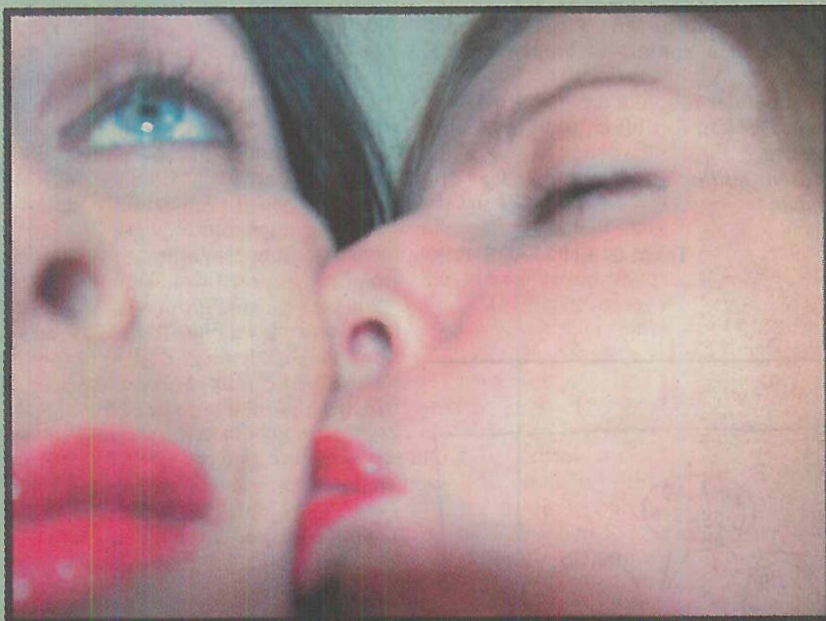
(Artikler 1889-1928)

Glenn spiser brødskive med Bugatti...

Illustrasjon CALLE MANØVER

ANNONSE

blank signatur

– en lystseilas på nervøs fløyel av & med salongteatret
Urpremière 26. nov. kl. 20.00 på Rådstua
Spilles 26. – 30. kl. 20.00 Matineér 28. kl. 12 & 30. kl 14

Ab via

Utopia om fem år

Statsminister Carl I. Hagen er invitert til å foreta den offisielle åpningen av UiTøs (allerede to år gamle) Senter for flerkulturelle studier. Hagen regnes som personlig garantist for at senteret årlig får bevilget to milliarder kroner, og sies å ha særlige personlige bånd til studiet. – Jeg ser frem til å komme til Tromsø og slippe å svare på spørsmål om hvorfor vi sendte hjem Gagha fra Etiopia, uttaler statsministeren til Ab vias politiske redaksjon. Etter det Ab via erfarer ligger det an til demonstrasjoner under besøket.

Utopia om seks år

Den Internasjonale studentunionen ved Universitetet har sett seg lei på de språklige barrierene ved Universitetet. – Nå har vi snart 3 prosent finsktalende studenter ved nordisk. Da begynner det å bli på tide å få disse advarslene på lesesalene på finsk, slik at man skjønner hva som står der. Nå er det liksom sånn at vi tenker: – Nei, men, hvad är det här för nån ting, då? En banan? Dette må vi få gjort noe med.

Utopia om 31 år

Universitetsstyret skal neste uke ta opp om det skal reises en statue av forfatteren Kurt Hemsén, som visstnok skal ha levd her i landsdelen rundt forrige århundreskifte. – Men vi er litt usikre på mottakelsen dette vil få ute blant folk flest, det var visst noe med en Hitler og noe krig inne i bildet. Dette skal vi sjekke opp litt, uttaler ekstern styreleder, Heidi Hauge, til Ab via, men forteller i samme åndedrag at de har andre alternativer dersom det mot formodning skulle brygge opp til debatt: – Vi har funnet et par sko som skal ha tilhørt denne dikteren. Disse passer fint inn i monteringen hos oss.

Jøss på juss

– Egenandel på nærmere 10.000 kroner er da ikke urimelig! Vi ønsker primært ikke at våre studenter tar opp igjen fag. Jo bedre karakterer de har, desto mindre prosentandel av de med gode karakterer får gode jobber, uttaler dekan ved Det juridiske fakultet, Børre Hughess.

I DVD-Spillern

Memento (2000)

Dette er Christopher Nolans uforglemmelige reise inn i sjelen på Leonard, en hevntørst stakkar med null langtidshukommelse. Det som skjedde for 15 minutter siden er borte. Han benytter derfor notater og tatoveringer for å huske nye ting og kunne sirkle inn sin kones morder. Og glem lineær tid. I hans verden går historien baklengs! Plottet er genialt, overraskende og intenst. *Memento* er rett og slett eventyrlig historiefortelling, selv om du sikkert blir frustrert og gal, fordi du ikke skjønner hva pokker som foregår. Men det er faktisk meningen. Bare sett deg tilbake og nyt Leonards komplekse og bisarre verden.

The Sting (1973)

I det en felles venn blir drept av en mafiaboss, allierer to svindlere, en gammel ringrev (Paul Newman) og en uerfaren jyping (Robert Redford), seg for å røve rotta av ham. Historien fra 30-tallets Chicago har flere lag og ruller opp den overraskende tvisten etter den andre, fram til den mildt sagt spektakulære avslutningen. *The sting* er tilnærmet perfekt underholdning, morsom, vittig og intelligent, med sinnsykt bra musikk og den tåler tidens tann på en utmerket måte. Har du ikke sett den, noe jeg umulig kan forestille meg, foreslår jeg at du snarest låner den, kjøper den, stjeler den eller ønsker deg den i julegave.

Ekspedisjonsrock

SYTTITALL: Amundsen inviterer til en musikalsk ekspedisjon på Driv.

konsert Noen som husker Locomotives? De var borte fra den offentlige musikkverden i noen år før de plutselig dukket opp igjen under navnet Amundsen. Men Amundsen er noe annet enn Locomotives. Locomotives var fengende poprock, mens Amundsen er et band som legger vekt på lange låter og mye improvisasjon. Bandet kaller det selv for improrock, ifølge trommeslager Tom Rudi Torjussen, som også spiller i Jim Stärk, som gjestet Kaos for tre uker siden. Det er mye The Doors i uttrykket, men samtidig tydelige referanser til både Led Zeppelin, Radiohead og Miles Davis i hans Bitches Brew-periode. Høres dette interessant ut? Ja? Uansett spiller de

på Driv torsdag 20. november. Deres selvtilerter album har fått strålende anmeldelser rundt omkring.
– Bandet ble til i Sarpsborgs dype skoger. Bassist Thomas Tofte og jeg ble invitert av Georg Buljo (gitar), Hans Jørgen Støp (vokal) og Kåre Vestheim (keyboards) ned på et småbruk for å jamme, spille inn låter, feste og kose oss en helg, sier Torjussen og legger til at de da spilte inn nok materiale til et dobbeltalbum. Så ble det en helg til, og ved den første frokosten fant de ut at dette måtte bli til et band, og så kom navnet Amundsen opp. Småbruket utenfor Sarpsborg huser et studio der Gluecifer spilte inn sin *Basement Apes*, som

tangentmann Vestheim har produsert.
– Vi satser på å få ut ny plate neste høst. Vi ble veldig overrasket over den gode responsen på et såpass elastisk materiale, og vi har funnet at folk trenger en dose syttitall, og det får de, sier Torjussen og sier at bandet gleder seg til å komme til Nord-Norge å spille.
Og vi anbefaler folk til å dra på Driv denne kvelden. Det kan fort bli en uforglemmelig opplevelse.
Amundsen spiller på Driv torsdag 20. november.

Tekst GLENN FAGERVIK

40 års kjedsomhet

Sjøsprøyt

Vi akademikere utdanner oss som kjent til arbeidsledighet. Men utdanner vi oss ikke også til kjedsomhet? Til forutsigbarhet, A4-liv, desillusjon og åndelig fordervelse? Hva i all verden er det egentlig vi drømmer, her vi tusler frimodige rundt på frie fag og nyter frihetens søte dager?

Hvorfor velger vi å (mis)bruke de beste årene av livet på lugubre lesesaler, der vi leser, drøvtygger og gulper opp igjen teorier andre har gulpet opp før oss?

Opplagt fordi det er trygt. Fordi alle andre gjør det. Fordi vi kanskje innbillert oss at velutstyrt CV med tunge vektall automatisk gir tilgang til lukrative stillinger i utenriksdepartementet. Fordi vi liker øl og studentpriser på NordNorgebanen. Fordi det simpelthen er den enkleste løsningen. Selvsagt er det det.

Jeg etterlyser mot, initiativ og vilje hos unge mennesker. Mot til å følge drømmen, gå mot strømmen og gjøre det vi egentlig vil. Jeg spør: Er ikke universitetet sløvende? Hva lærer vi egentlig om tilværelsen utenfor tenkeboksen? Hva kan de endeløse rekkene av teorier, som stort sett forklarer ulike aspekter av samme sak, si oss om det virkelige livet?

Kvalitetsreformen kverner oss gjennom et til fingerspissene fastlagt utdanningsløp, med minimal mulighet til å styre skuta selv. Vi blir ferdigproduserte brikker i samfunnets puslespill. Vi blir en annen brikke i veggen.

Blir vi ikke klippet og limt inn i et system for strebere, der status oppnås proporsjonalt med antall sider publiserte informasjon?

Jeg spør: hvem bryr seg?

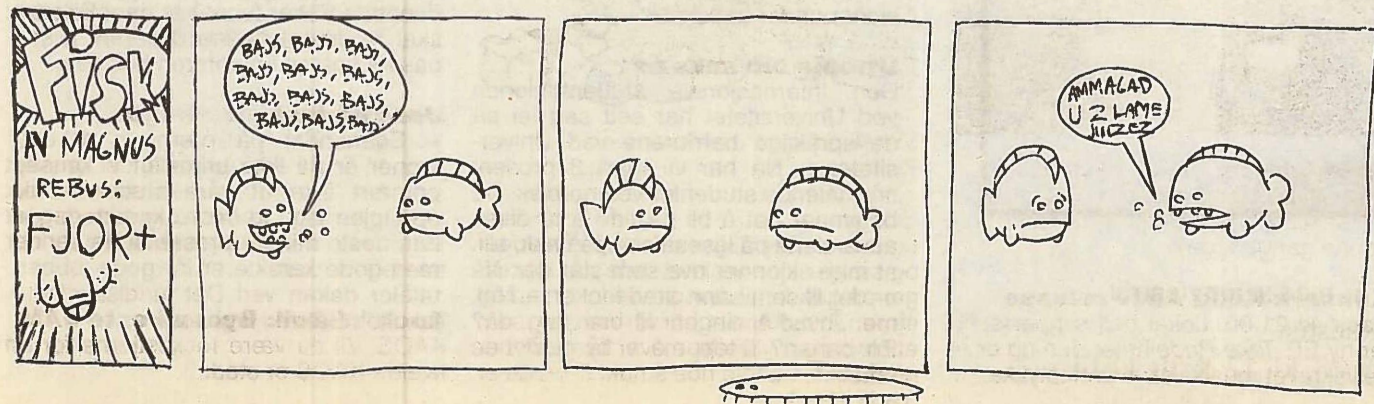
Er det ikke slik at bare de heldigste av oss ender opp som statssekretærer, delegater i UD, eller kanskje noe snacks i media, mens brorparten blir funksjonærer, lærere, og slaver i forvaltningen? Eller kort sagt informasjonsflyttere og tannhjul i samfunnets papirmølle. Er kompetansen vår verdt mer enn papiret den er skrevet på, når det virkelig gjelder? Jeg bare spør.

I dette nummeret ser vi gjennom reportasjen om utradisjonelle yrker, at gresset kan være grønt også på den andre siden av vektallene. Her møter du mennesker som har valgt etter hjertet, som har vært tro mot sin indre stemme, som har sagt JA til det de tror på.

Jeg mener at vi bør tenke gjennom hva vi bruker livet til. Tross alt har vi bare et. Og valgene er mange. Spør deg selv: Gjør jeg akkurat det jeg vil nå? Er dette drømmen min?

– Eller gjør jeg bare min plikt?

Tekst EIVIND B

“Ok brain let's get things straight. You don't like me, and I don't like you, so let's do this so I can go back to killing you with beer.”

– Homer Simpson

Mens vi venter på Nord-Norgebanen...

Onsdag 19.11

Konsert: Vamp

Rica Ishavshotell, kl 20.00. Vamp er en musikalsk institusjon i Norge, med et raust og folkelig uttrykk. Låtmaterialet er framifrå, noe kritikkerne også synes å være enige om. Unn deg en kveld med Vamp.

Torsdag 20.11

Seminar: Internasjon

Tvibit, kl. 20.00. Tema er midøsten og okkupasjonen av Palestina. Finnes det i det hele tatt noen løsninger. Fordragsholder er Jørgen Johansen, prosjektleder ved universitetets Centre for Peace Studies.

Konsert: The North-release

Colloseum, kl 22.00. Spennende sjangerblanderband fra Tromsø med fersk platekontrakt og skive i ryggsekken. Forvent alt fra russisk polka til indiansk regndans på denne relasekonserten.

Konsert: Amundsen

Driv, kl 23.00. Retroinspirert rundreise i eksperimentell magi, som spinner rundt det seige, mørke og suggererende tomrommet fra The Doors og Led Zeppelins musikalske arv. Norsk musikk på sitt aller beste – nok en gang!

Konsert: Eddie Skoller

Kulturhuset, kl 19.30. Dansk krølltopp med smørsjarm herfra til månen. Visesang og koselige vitser mellom nummerne. Billetter 240/190

Fredag 21.11

Fredagsquiz

Driv, kl. 20.00. Bryn hjernen din mot andre hjerner i en beinhard konkurranse situasjon. Lykkes laget ditt, kan dere faktisk talt bade i gratis øl.

Lørdag 22.11

Filmklubben: The Magnificent Ambersons

Verdensteatret, kl 14.30. Med regi av Orson Welles, spennende karakterer, praktfull setting og en engasjerende historie blir ikke dramatisk film stort bedre enn dette.

Søndag 23.11

Filmklubben: "Troll i eske"

Driv, kl 20.00. Overraskelsesfilm. Hva tryller filmklubben fram for noe rart denne gangen, da?

Konsert: Kikki Aikio release

Kaos, kl 21.00. Lokal helt slipper splitter ny EP. *Take Pride* heter den og er et selvskrevet musikalsk svennestykke.

Mandag 24.11

Blåmandag

Slikk sårene etter helga med et par avkjølte bjørnunger på Blå Rock til minipris.

Tirsdag 25.11

Konsert: Entombed

Blå Rock. Det mest brutale bandet som noen gang kommer til å sette sine ukristelige ben inn i dette gudfryktige hus.

Merkedag: Internasjonal Dag Mot Vold Mot Kvinner

Domkirka, kl 18.00. Gudstjeneste. Medvirkende: bla Maryon Eilertsen og Kjersti Marie Lægdene.

Arr: Tromsø Kristelige Studentforbund, Bymisjonen, Krisesenteret, menighetene i Tromsø.

Lek og lær: New Amigos språkcafé

Driv, kl 16. Revolusjonerende konsept som har tatt verden med storm. Drikk en øl, kast en terning og lær deg et språk. Her treffer du språk-kåte venner fra hele verden.

Rock 'n' Roll: Byens beste JAM

KAOS. Vil du være rockestjerne for en kveld - KAOS er stedet!

Torsdag 27.10

Konsert: Operafest

Kulturhuset, kl 19.30. Spektakulær godbit for alle operaelskere, med utdrag fra en rekke kjente operaer. Blant annet med tre solister fra Den Norske Opera. Billetter 290/200.

Konsert: Valentourettes

Driv, kl 23.00. Renspikka hyllest til norsk rocks kanskje største personlighet, Joachim "Jokke" Nielsen. En fusjon av hans to tidligere backingband, Valentinerne og Tourerettes spiller uødødelige Jokkeklassikere, med raus invitasjon til allsang og høylytt skåling med øl.

Fredag 28.10

Trippelkonsert: Diamond, Badger & Just did Doris

Driv, kl 23.00. Juicy lokal rockekveld med alle ingredienser. Lineær stigning i intensitet, fra det mykeste pusete, til det beinharde – alt for å gjøre deg lykkelig!

Konsert: Operafest

Kulturhuset, kl 19.30. Billetter 290/200.

Lørdag 29.10

Tradisjoner: Julemarked

Storgata, kl 10.00. O fryyyyd! En hel gade fylt til randen med lys og lykte, røde farver og gode lukter. Kjøpmænd og kræmmere stiger ut fra sine sjapper og sælger sine vælduftende pæpperkager på gaden, til stor glæde for smaa og store. Julestemningen vil bre seg som et blødt og mykt teppe over byen. Det er nu du skal handle noe smukt til en du er glad i. Kos kos!

Standup jeeey yah!: Shabana Rehman

Kulturhuset, kl 19.30. *Shabana Rehman går på ski over Grønland*. Selvironisk morokvinne med fremmedkulturell bakgrunn. Kjent og respektert for å ta saftige oppgjør med både egne og andres fordommer. Billetter: studentfiendtlige 290,-

Filmklubben: Irma Vep

Verdensteatret, kl. 14.30. Oliver Assayas ble med *Irma Vep* hyllet som et av Frankrikes største regissørtalenter. Filmen er god og Maggie Cheung er snadder for øyet.

Søndag 30.11

Filmklubben: Chungking Express

Driv, kl. 20.00. Stilistisk triumf av Wong Kar Wai, som med denne visuelle perlen tar pulsen på det å ha kjærlighetssorg. Hypnotisk kameraarbeid i hver eneste scene, vakre farger og innbydende skjønnhet over hele fjøla. Høstens store must see!

Konsert: Esbjørn Svensson Trio

Sparebankens festsal, kl 21.00. Pepperkake-koselig førjulsjazz med svært dyktige musikere. Billetter 190/150

- Og det ble Lys!: Julegrantenning

Stortorget, kl 18.00. Julesterning og gode klemmer når julegrana i Tromsø tennes på Stortorget kl seks. Du bør være til stede.

Mandag 01.11

Blåmandag

Redselsfull dag hvor måsene tuter og himmelen spruter. Det er nok best å holde seg hjemme.

Tirsdag 02.12

Dobbelkonsert: Oslo Gospel Choir

Skarphallen, kl 19.30. Julesang i førjulstiden med Norges største jule-kor på jule-turne. Du vet med andre ord hva du får. Billetter: Studentfiendtlige 300,-

Jazzkonsert: The Real Group

Kulturhuset, kl 19.30. Dette er et absolutt must! Sveriges mest unike eksportartikkel er en briljant a cappella kvintett som synger så finstemt og vakkert at ryggmargen fryser til det absolutte nullpunkt på no time! Billetter: Studentfiendtlige 320/270,-

Lek og lær: New Amigos språkcafé

Driv, kl 16. Revolusjonerende konsept som har tatt verden med storm. Drikk en øl, kast en terning og lær deg et språk. Her treffer du språk-kåte venner fra hele verden.

Rock 'n' Roll: Byens beste JAM

KAOS. Vil du være rockestjerne for en kveld - KAOS er stedet!

Utopia

UT

KULTUR
& FRITID

"Han spiller nok luftgitar til å ta igjen bandet, og sutter endeløst på en flaske Imsdal."

Utopias anmelder observerte Idol-David under konserten i Kulturhuset.

Yrke: Stuntmann

side 8-11

Spill-ekstra

side 16

North of Nowhere

side 6-7

1096 dager på loffen

side 12-13

